

EUROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 5.7.2016.
COM(2016) 450 final

2016/0208 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o izmjeni Direktive (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja finansijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma i o izmjeni Direktive 2009/101/EZ

(Tekst značajan za EGP)

{SWD(2016) 223 final}
{SWD(2016) 224 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

Razlozi i ciljevi prijedloga

Ovim se prijedlogom propisuje niz mjera za bolje suzbijanje financiranja terorizma i osiguravanje veće transparentnosti finansijskih transakcija i poslovnih subjekata na temelju preventivnog pravnog okvira koji postoji unutar Unije, i to Direktive (EU) 2015/849 (Direktiva)¹. Propisuju se i određene posljedične promjene mjerodavnih pravila iz prava trgovačkih društava na temelju Direktive 2009/101/EZ².

Donošenje ažuriranih pravila za sprečavanje pranja novca u svibnju 2015. predstavljalo je važan korak u poboljšavanju djelotvornosti napora EU-a u borbi protiv pranja novca koji je potekao od kriminalnih aktivnosti i borbi protiv financiranja terorističkih aktivnosti.

No u posljednje je vrijeme prijetnja terorizma narasla i razvila se. Istovremeno, potpomognuto naprecima u tehnologiji i komunikaciji, zahvaljujući globalno povezanom finansijskom sustavu jednostavno je skrivati i prebacivati sredstva po cijelom svijetu, tako što se brzo i jednostavno osnivaju bezbrojni slojevi tvrtki na papiru, prelaze granice i sudske nadležnosti, čime postaje sve teže pratiti novac. Osobama koje se bave pranjem novca, utajivačima poreza, teroristima, varalicama i ostalim kriminalcima na taj je način moguće skrivati tragove.

Stabilan finansijski sustav, s odgovarajućim kontrolnim i analitičkim alatima, može pridonijeti boljem razumijevanju terorističkih i kriminalnih veza, mreža i prijetnji, te dovesti do relevantnih preventivnih radnji svih uključenih nadležnih tijela, tako što će pomoći u razotkrivanju nepravilnih transakcijskih uzoraka. Međutim, i dalje postoje nedostaci u nadzoru nad mnogobrojnim finansijskim sredstvima koja koriste teroristi, od gotovine i trgovine kulturnim rukotvorinama do virtualnih valuta i anonimnih kartica s unaprijed uplaćenim sredstvima. Cilj je ovog prijedloga suočiti se s tim nedostacima te istovremeno izbjegići nepotrebne prepreke funkcioniranju plaćanja i finansijskih tržišta za obične građane i poduzeća koji poštuju zakon te tako uspostaviti ravnotežu između potrebe za povećanjem sigurnosti i potrebe za zaštitom temeljnih prava, uključujući zaštitu podataka, i gospodarskih sloboda.

Istovremeno, uz probleme s financiranjem terorista, otkriveni su značajni nedostaci u transparentnosti finansijskih transakcija diljem svijeta, iz čega je vidljivo da se posrednički subjekti koji udaljavaju stvarnog vlasnika od njegove imovine, često da bi se izbjegao ili utajio porez, nerijetko nalaze u *offshore* nadležnosti. Cilj je ovog prijedloga spriječiti prikrivanje sredstava na velikoj razini što može biti prepreka učinkovitoj borbi protiv finansijskog kriminala te osigurati pojačanu transparentnost trgovačkih društava, tako da se stvarni vlasnici društava ili drugih pravnih aranžmana ne mogu skrivati iza neotkrivenog identiteta.

¹ Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja finansijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.).

² Direktiva 2009/101/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o uskladivanju zaštitnih mjera koje, radi zaštite interesa članova i trećih strana, države članice zahtijevaju za trgovačka društva u smislu članka 48. stavka 2. Ugovora, s ciljem izjednačavanja takvih zaštitnih mjera (SL L 258, 1.10.2009., str. 11.).

U Europskom programu sigurnosti³ Komisija je kao prioritet utvrdila nadogradnju pravnog okvira EU-a za borbu protiv terorizma. U zaključcima Vijeća za pravosuđe i unutarnje poslove od 20. studenoga 2015.⁴, Vijeća za ekonomske i finansijske poslove od 8. prosinca 2015.⁵, kao i Europskog vijeća od 18. prosinca 2015.⁶, naglašena je potreba za dalnjim pojačavanjem rada u tom području koji bi se nadograđivao na napretke postignute Direktivom.

Komisija je 2. veljače 2016. predstavila Akcijski plan za jačanje borbe protiv financiranja terorizma⁷ orijentiran na dva glavna smjera djelovanja: pratiti finansijska kretanja terorista i tako ih sprječiti u premještanju novca ili druge imovine te uništiti izvore prihoda koje upotrebljavaju terorističke organizacije ciljanjem na njihovu sposobnost da prikupe sredstva. U Akcijskom planu najavljeni su više ciljanih operativnih i zakonodavnih mjer, uključujući i ovaj prijedlog, koje se moraju brzo provesti.

Vijeće ministara gospodarstva i financija 12. veljače 2016. pozvalo je Komisiju da čim prije podnese svoj prijedlog izmjene Direktive, a najkasnije u drugom tromjesečju 2016. Neslužbeno Vijeće Ecofina 22. travnja 2016. pozvalo je i na djelovanje posebice za povećanje dostupnosti registara o stvarnom vlasništvu, pojašnjenje registracijskih zahtjeva za trustove, ubrzanje međusobnog povezivanja nacionalnih registara stvarnog vlasništva, promicanje automatske razmjene informacija o stvarnom vlasništvu i jačanje pravila o dubinskoj analizi stranke⁸. U Odluci od 16. prosinca 2015.⁹ Europski parlament već je naglasio da se pojačanom transparentnosti, koordinacijom i konvergencijom u odnosu na porezne politike za trgovačka društva pruža učinkovit okvir kojim se jamči pravedno natjecanje između poduzeća unutar Unije i štite državni proračuni od negativnih ishoda.

Predložena revizija Direktive usklađena je i s globalnim trendovima. Na međunarodnoj razini, u Rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a 2199(2015) i 2253(2015) pozvalo se na mјere za sprečavanje terorističkih skupina u ostvarenju pristupa međunarodnim finansijskim institucijama. Uz to, u izjavi G20 od 18. travnja 2016. Radna skupina za finansijsko djelovanje (FATF) i Svjetski forum o transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe pozvani su na podnošenje početnih prijedloga za poboljšanje provedbe međunarodnih standarda transparentnosti, uključujući i standarde dostupnosti informacija o stvarnom vlasništvu te njihove međunarodne razmjene.

Učinkovit nadzor i provedba ključni su za sprečavanje pranja novca, financiranje terorizma i kriminala općenito. Komisija će pratiti ispravno prenošenje zahtjeva Unije u međunarodno pravo, kao i provode li ih države članice učinkovito u praksi.

³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Europski program sigurnosti, COM(2015) 185 final.

⁴ <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2015/11/20-jha-conclusions-counter-terrorism/>

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2015/12/08-ecofin-conclusions-corporate-taxation/>

⁶ <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2015/12/18-euco-conclusions/>

⁷ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o Akcijskom planu za jačanje borbe protiv financiranja terorizma, COM(2016) 50 final.

⁸ <http://english.eu2016.nl/documents/publications/2016/04/22/informal-ecofin--line-to-take-nl-presidency>.

⁹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2015-0457+0+DOC+XML+V0//HR>

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u određenom području**

Dana 20. svibnja 2015. donesen je revidirani okvir za suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma (SPNFT). Revidirana pravila sastoje se od Direktive i Uredbe (EU) 2015/847 o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava.

Datum je prijenosa Direktive i stupanja na snagu Uredbe (EU) 2015/847 26. lipnja 2017. Međutim, Komisija je potaknula države članice da ranije prenesu Direktivu, a u ovom je prijedlogu taj datum izmijenjen u 1. siječnja 2017. Predložene izmjene odnose se na odabrana pitanja na čije rješavanje države članice već mogu biti pozvane u okviru tekućeg procesa prenošenja odredbi Direktive. Cilj je svih mjera pojačati učinkovitost postojećeg sustava SPNFT-a te su one osmišljene da ga se na usklađen način nadopuni. Stoga se ovim prijedlogom uspostavljuju pravila koja se temelje na iskustvu država članica u prenošenju i provedbi Direktive (uspostavljanje središnjih registara), odgovara na zahteve onih koji učinkovito primjenjuju pravila (imenovanje novih obveznika, osnaživanje nacionalnih finansijsko-obavještajnih jedinica (FOJ), usklađivanje pristupa prema visokorizičnim trećim zemljama) i odražavaju najnoviji trendovi uočeni u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma (poboljšanje pristupa informacijama o stvarnom vlasništvu). Kao takav, ovaj prijedlog pruža okvir koji bi trebao omogućiti ažuriranost i bolju opremljenost nacionalnih pravnih poredaka država članica za suočavanje s tekućim izazovima. S obzirom na obveze koje su već preuzele, države članice trebale bi biti u položaju da ubrzaju prenošenje ovih odredaba.

U ovom se prijedlogu razmatraju nalazi i ocjena koje je Komisija ostvarila uz pomoć svojih postojećih mehanizama vrednovanja pravnih i institucionalnih okvira i prakse u području sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma. Prijedlog je utemeljen na podacima podijeljenima s Komisijom u kontekstu prenošenja Direktive. Također, predloženim se izmjenama uzimaju u obzir relevantne postojeće studije i izvješća (posebice oni izrađeni 2009. i 2012.) o pravilima primjene koja su na snazi u državama članicama, svi novopostavljeni međunarodni zahtjevi (posebice revidirane preporuke Radne skupine za finansijsko djelovanje (FATF)) i sve informacije dosad prikupljene otvaranjem postupaka zbog povrede propisa na temelju članka 258. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Nadalje, radi stjecanja sveobuhvatnog i točnog pregleda, Komisija je uzela u obzir podatke koji su postali dostupni u okviru međunarodne suradnje u finansijskom nadzoru.

U odnosu na provedbu ovaj se prijedlog temelji na poukama stečenima u provedbi postojećih pravila za suzbijanje pranja novca i stavlja snažniji naglasak na provedbu sadašnjih pravila. Ovaj prijedlog odražava predanost Komisije da pomno prati pravilno prenošenje Direktive i učinkovitost nacionalnih režima država članica. U tom se pogledu Komisija nadovezuje na rad koji je već izvršio FATF (proces stručnog pregleda) ili upotrebljava nacionalne analize rizika koje su izvršile države članice kao osnovu za ocjenu učinkovitosti.

Konačno, u pogledu prava trgovačkih društava i Direktive 2009/101/EZ, ta je Direktiva već prenesena u državama članicama. Predloženim izmjenama Direktive 2009/101/EZ nastat će nova skupina pravila primjenjivih na jasno utvrđenu kategoriju poduzeća i trustova kojima se odražavaju i nadopunjavaju pravila iz revidirane Direktive, s ciljem osiguravanja pojačane transparentnosti trgovačkih društava. Stoga, budući da imaju jasno područje primjene, ta nova pravila moraju se uključiti u Direktivu 2009/101/EZ, uz osiguravanje potrebnih unakrsnih upućivanja na Direktivu.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Predložene izmjene Direktive (i Direktive 2009/101/EZ) u skladu su s ciljevima politike koje slijedi Unija, a pogotovo:

- kaznenopravnim okvirom u odnosu na kaznena djela povezana s terorističkim skupinama, a posebno s inkriminacijom za financiranje terorizma, kako je uključeno u prijedlog Direktive o suzbijanju terorizma¹⁰, kao i obveze koje je Unija preuzeila kod potpisivanja Dodatnog protokola uz Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju terorizma,
- jedinstvenim tržištem za plaćanja kojim se uspostavljaju sigurnije i inovativnije usluge plaćanja diljem EU-a, i to pravila utvrđena Direktivom (EU) 2015/2366¹¹ i Uredbom 2015/751¹²,
- pravnim okvirom kojim se propisuje dubinska analiza stranke na finansijskim računima, čime se omogućuje automatska razmjena informacija o finansijskim računima u poreznim pitanjima (provedbom globalnog standarda), kako je predviđeno Direktivom 2011/16/EU, kako je izmijenjena Direktivom 2014/107/EU¹³,
- okvirom za učinkovite javne i privatne internetske usluge, elektroničke poslove i elektroničku trgovinu unutar Unije, kako je propisano Uredbom (EU) br. 910/2014¹⁴,
- reformiranim režimom zaštite podataka koji potječe iz Uredbe (EU) 2016/679¹⁵ i Direktive (EU) 2016/680¹⁶, a u skladu je s mjerodavnom sudskom praksom Suda Europske unije,
- jedinstvenim digitalnim tržištem, kako je utvrđeno u Komunikaciji Komisije „Strategija jedinstvenog digitalnog tržišta za Europu“¹⁷ i specifičnim odredbama o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije utvrđene Uredbom (EU) br. 910/2014 (Uredba eIDAS)¹⁸,
- zaštitom potrošača i finansijskom inkluzijom,

---

¹⁰ COM(2015) 625 final.

¹¹ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010.

¹² Uredba 2015/751 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o međubankovnim naknadama za platne transakcije na temelju kartica.

¹³ Direktiva Vijeća 2014/107/EU od 9. prosinca 2014. o izmjeni Direktive 2011/16/EU u pogledu obvezne automatske razmjene informacija u području oporezivanja (SL L 359, 16.12.2014., str. 1.).

¹⁴ Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ.

¹⁵ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

¹⁶ Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016 o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podatakate o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL L 119, 4.5.2016., str. 89.).

¹⁷ COM(2015) 192 final.

¹⁸ Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014., str. 73.).

- ciljevima koje slijedi Komisija, kako je istaknula u svojoj Komunikaciji o dalnjim mjerama pojačanja transparentnosti i borbe protiv utaje i izbjegavanja poreza¹⁹.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Ovim se prijedlogom mijenjaju Direktiva (EU) 2015/849 i Direktiva 2009/101/EZ. On se stoga temelji na člancima 114. i 50. UFEU-a, koji su pravne osnove izmijenjenih akata.

- **Supsidijarnost**

U skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti, utvrđenima člankom 5. Ugovora o Europskoj uniji, ciljeve prijedloga ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ih se može na bolji način ostvariti na razini Unije. Prijedlogom se ne prelaze okviri onoga što je potrebno za ostvarenje ovih ciljeva. U skladu s postojećim pravilima u Direktivi (EU) 2015/849 i Direktivi 2009/101/EZ, na temelju ovog prijedloga države članice imaju pravo donijeti ili zadržati mjere strože od onih propisanih pravom Unije.

Postojeći pravni okvir kojim se financijskom sustavu omogućuje sprečavanje financiranja terorizma uspostavljen je na razini Unije. Poboljšanje postojićeg pravnog okvira ne može se postići autonomnim djelovanjem država članica. Pomna provjera supsidijarnosti izvršena je u kontekstu donošenja Direktive. Budući da organizirano financiranje kriminala i terorizma može naškoditi stabilnosti i ugledu financijskog sektora i ugroziti unutarnje tržište, sve mjere donesene isključivo na nacionalnoj razini mogile bi imati negativne učinke na jedinstveno tržište EU-a: nedostatak usklađenih pravila među državama članicama kojima je cilj zaštititi njihove finansijske sustave mogao bi biti nedosljedan funkcioniranju unutarnjeg tržišta i uzrokovati fragmentiranost. S obzirom na prekogranični karakter terorističkih prijetnji, područje primjene predloženih pravila treba biti dovoljno ujednačeno, usklađeno i dosljedno na razini Unije da bi uistinu bilo učinkovito.

Uz to, nedostatak učinkovitog okvira za SPNFT u jednoj državi članici mogli bi iskoristiti kriminalci, što bi moglo imati posljedice i na neku drugu državu članicu. Stoga je važno da postoji okvir usklađen na razini Unije jer ogromni tokovi „nezakonitog“ novca i financiranje terorista mogu naškoditi stabilnosti i ugledu financijskog sektora.

Jasno razrađena pravila kojima se zahtjeva pojačana transparentnost za širok raspon gospodarskih subjekata, uključujući poduzeća i trustove poslovnog tipa, uključujući više pitanja od samo teoretskih razlika u funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Rizik je ograničenog funkcioniranja unutarnjeg tržišta konkretn: na sve države članice izravno utječe sve veći napor, dosad nevidenih razmjera, kriminalaca i njihovih suradnika da prikriju podrijetlo imovinske koristi ostvarene kriminalnom aktivnošću ili da usmjere zakonit ili nezakonit novac u terorističke svrhe.

- **Proporcionalnost**

Predložene izmjene ograničene su na ono što je potrebno za postizanje ciljeva pri rješavanju problema financiranja terorista i povećanju transparentnosti trgovačkih društava te se nadograđuju na pravila koja su već na snazi, u skladu s načelom proporcionalnosti.

---

¹⁹

COM(2016) 451

Detaljan opis alternativnih mjera koje bi se mogle predvidjeti za postizanje ciljeva ovog prijedloga nalazi se u priloženoj procjeni učinka.

Uz poseban osvrt na to da FOJ-evi pravodobno identificiraju vlasnike bankovnih računa i računa za plaćanje, zadržane su najproporcionalnije od većeg broja mogućnosti: države članice i dalje mogu slobodno odlučiti hoće li uspostaviti središnji bankovni registar ili sustav za dohvat podataka, već prema tome koje je od tih sredstava prikladnije za njihov postojeći okvir. Jednako tako, u pogledu pojačanih mjera dubinske analize stranke koje obveznici moraju primijeniti u odnosu na visokorizične treće zemlje, od svih se valjanih mogućnosti najproporcionalnijom smatra ona kojom se osigurava usklađen pristup na razini Unije, dok se istovremeno u potpunosti provode preuzete međunarodne obveze.

U pogledu određivanja pružatelja usluga zamjene virtualnih i papirnih valuta kao obveznika, predloženim izmjenama poštuje se načelo proporcionalnosti. Kako bi se nadležnim tijelima omogućilo da prate sumnje transakcije s virtualnim valutama, istovremeno održavajući inovativne napretke koje pružaju takve valute, prikladno je da se kao obveznici na temelju Direktive definiraju svi nadglednici koji kontroliraju pristup virtualnim valutama, pogotovo platforme za zamjenu i pružatelji usluga elektroničkog novčanika. U predloženoj se mjeri uzima u obzir, s jedne strane, fragmentiranost finansijskih informacija, a s druge strane nemogućnost brzog pristupa FOJ-eva i tijela nadležnih za SPNFT tim informacijama. Nadalje, informacije koje će biti dostupne moraju biti točne (tj. informacije trebaju biti dovoljno precizne da bi se izbjegla usmjerenost na krivu osobu) i ograničene na ono što je potrebno (proporcionalnost) da bi se FOJ-evima i tijelima nadležnim za SPNFT omogućilo da povežu sve bankovne račune i račune za plaćanje s vlasnicima računa, opunomoćenicima i stvarnim vlasnicima.

U pogledu instrumenata s unaprijed uplaćenim sredstvima, uz priznanje da oni predstavljaju jasan društveni interes jer se upotrebljavaju u određenim državama članicama za plaćanje socijalnih naknada, načelo proporcionalnosti diktira da se dovoljno uzmu u obzir potrebe finansijski osjetljivih skupina. Dakle, predloženim se mjerama želi promicati finansijska inkluzija, a takve kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima i dalje će moći funkcionirati kao stvarna zamjena za bankovni račun. Uz to, budući da je potrebno uspostaviti ravnotežu između legitimnog zahtjeva za anonimnošću plaćanja pojedinaca i zahtjeva učinkovitog praćenja sumnjivih transakcija te s obzirom na najnovije tržišne trendove i brojke koje ukazuju na prosječne iznose nesumnjivih transakcija putem instrumenata s unaprijed uplaćenim sredstvima, primjерeno je i proporcionalno spustiti pragove propisane Direktivom za transakcije za koje se ne vrši dubinska analiza stranke.

Osigurava se i proporcionalnost s obzirom na režime transparentnosti za informacije o stvarnom vlasniku pravnih subjekata (poduzeća, trustovi, slični pravni aranžmani). Stoga, sveobuhvatna analiza legitimnih zahtjeva aktivista i nevladinih organizacija, potreba za osiguravanjem pojačane transparentnosti poslovnih odnosa, pravne norme u tom području, a pogotovo sva pravila povezana sa zaštitom privatnosti i osobnih podataka zahtijevaju da mora postojati jasno razlikovanje između kategorija pravnih subjekata koji se bave upravljanjem trustovima poslovnog tipa, s namjerom ostvarivanja dobiti, i drugih kategorija. Legitimno je i proporcionalno omogućiti javni pristup ograničenom skupu informacija o stvarnim vlasnicima prve kategorije pravnih subjekata, dok bi se kod druge kategorije te informacije o stvarnom vlasništvu trebale obznaniti samo osobama i organizacijama koje pokazuju legitiman interes.

- **Odabir instrumenta**

Ovaj je prijedlog izmjena Direktive (EU) 2015/849 i Direktive 2009/101/EZ te je stoga direktiva.

Ne mogu se koristiti alternativna sredstva – zakonodavna ni operativna – za postizanje ciljeva ovog prijedloga, a to je poboljšanje postojećeg okvira kojim se financijskom sustavu omogućava sprečavanje financiranja terorizma i osiguravanje pravila o transparentnosti trgovačkih društava uskladijenih diljem Unije.

3. REZULTATI SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENE UČINAKA

- **Savjetovanja s dionicima**

Komisijin je cilj osigurati široko sudjelovanje dionika cijelog ciklusa politike ove inicijative uz pomoć niza ciljanih savjetovanja (bilateralni kontakti, sastanci s dionicima i stručnjacima, pisana savjetovanja).

U vezi s financiranjem terorista održana su savjetovanja s:

- državama članicama i predstavnicima njihovih javnih vlasti,
- predstavnicima Europskog parlamenta,
- predstavnicima sektora platnih usluga (kartične sheme, izdavatelji kartica s unaprijed uplaćenim sredstvima, predstavničko udruženje),
- relevantnim sudionicima na tržištu virtualnih valuta: platforme za zamjenu, pružatelji usluga elektroničkog novčanika, predstavnička skupina dionika virtualne valute,
- dionicima iz bankovnog i financijskog sektora,
- financijsko-obavještajnim jedinicama (platforma EU-a za FOJ-eve),
- Europolom,
- udrugama potrošača,
- Europskim nadzornikom za zaštitu podataka.

Da bi prikupila podatke, Komisija je poslala više upitnika/anketa. U prosincu 2015. od država članica (FOJ-evi i javne vlasti) zatraženo je da ispitaju dogovorena problematična područja povezana s financiranjem terorizma te istraže stajališta i podatke o politikama. Sve države članice odgovorile su do 22. siječnja 2016. Upitnik je pokrivaо: kako nacionalne vlasti prikupljaju podatke za otkrivanje i ocjenu aktivnosti kod kojih se sumnja na terorizam i kako se te informacije koriste, mapiranje postojanja centraliziranih nacionalnih registara bankovnih računa i računa za plaćanje ili drugih sličnih mehanizama poput središnjih sustava za dohvati podataka te u kojoj mjeri nacionalne vlasti mogu upotrebljavati te informacije za otkrivanje financiranja terorista, ispitivanje strukture tržišta i svih regulatornih odgovora na nacionalnoj razini za instrumente s unaprijed uplaćenim sredstvima i virtualne valute te mjera u kojoj su se takvi instrumenti koristili u financiranju terorista, ophođenje s financijskim tokovima koji dolaze iz visokorizičnih trećih zemalja uz pomoć pojačanih mjera/protumjera dubinske analize.

U odnosu na mjere predložene u svrhu poboljšanja transparentnosti financijskih transakcija i poslovnih subjekata, predložene izmjene sastavljenе su u skladu sa stajalištima koja su izrazile države članice na neslužbenom Vijeću Ecofina od 22. travnja 2016., dok istovremeno

predstavljaju odgovor na zahtjeve koje su izrazili predstavnici nadležnih tijela država članica tijekom seminara o prenošenju Direktive 2014/107/EU o administrativnoj suradnji.

- **Procjena učinka**

U procjeni učinka korištena su mjerodavna izvješća koja su izdale Unija i međunarodne organizacije poput Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA), Europske središnje banke (ESB), Europola, Banke za međunarodne namire (BIS) i FATF-a. Upotrijebljeni su i podaci koji su postali dostupni javnosti u međunarodnim medijima.

U procjeni je riječ o sljedećim pitanjima:

- (1) sumnjive transakcije u koje su uključene treće zemlje visokog rizika ne prate se na učinkovit način zbog nejasnih i neusklađenih zahtjeva dubinske analize stranke;
- (2) sumnjive transakcije koje se odvijaju uz pomoć virtualnih valuta vlasti ne nadziru u dovoljnoj mjeri te nisu u stanju povezati te transakcije s identificiranim osobama;
- (3) trenutačne su mjere ublažavanja rizika pranja novca i financiranja terorista povezanih s anonimnim instrumentima plaćanja unaprijed uplaćenim sredstvima nedostatne;
- (4) FOJ-evi imaju ograničenja u osiguravanju pravodobnog pristupa informacijama koje posjeduju obveznici i razmjene tih informacija;
- (5) FOJ-evi nemaju pristup ili prekasno pristupaju informacijama o identitetu vlasnika bankovnih računa i računa za plaćanje.

Ocijenjene su nezakonodavne mogućnosti za rješavanje utvrđenih problema. Komisija bi mogla i. sastaviti „najbolje prakse” za nadilaženje praktičnih prepreka utvrđenih u vježbi evidentiranja koja se trenutačno provodi u okviru platforme za FOJ-eve, ii. sastaviti preporuke za države članice (prema načelu „poštuj ili objasni”) u cilju ublažavanja rizika pranja novca i financiranja terorista utvrđenih tijekom nadnacionalne procjene rizika koja je upravo u tijeku i iii. produbiti uključenost u međunarodne forume koji se bave suzbijanjem financiranja terorizma, s ciljem jačanja suradnje i razmjene informacija u tom strateškom području.

Potreba za sastavljanjem određenih regulatornih odredaba zadržana je kao ključna i najprikladnija mogućnost.

U vezi s poboljšanjem učinkovitosti politike EU-a za visokorizične treće zemlje, ispitane su tri regulatorne mogućnosti. Zadržana je mogućnost izmjena Direktive sastavljanjem preskriptivnog popisa pojačanih mjera dubinske analize stranke koje moraju primijeniti obveznici, u kombinaciji s ilustrativnim popisom protumjera koje bi se mogle primijeniti u ophođenju s visokorizičnim trećim zemljama koje je utvrdila Komisija.

U odnosu na poboljšanje otkrivanja sumnjivih transakcija s virtualnom valutom, ispitano je šest regulatornih mogućnosti. Zadržana mogućnost sastoji se od kombinacije načina, i to: i. stavljanja platformi za zamjenu virtualne valute i ii. pružatelja usluga skrbničkih novčanika u područje primjene Direktive, istovremeno iii. ostavljajući više vremena za razmatranje mogućnosti povezanih sa sustavom dobrovoljne samoidentifikacije korisnika virtualne valute.

U pogledu smanjenja zlouporabe anonymnih instrumenata s unaprijed uplaćenim sredstvima, ispitano je pet regulatornih mogućnosti. U ovom se slučaju zadržana mogućnost sastoji od kombinacije načina, i to: i. suzbijanja anonymnosti za korištenje obnovljivih i neobnovljivih kartica s unaprijed uplaćenim sredstvima na internetu, i ii. spuštanja postojećeg praga za

anonimne kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima s 250 EUR na 150 EUR kad se koriste licem u lice.

U svrhu poboljšanja pristupa FOJ-eva informacijama koje posjeduju obveznici te njihove razmjene, ispitane su dvije regulatorne mogućnosti. Zadržana je mogućnost daljnog razjašnjenja pravnih obveza FOJ-eva usklađivanjem teksta Direktive s najnovijim međunarodnim standardima o ovlastima koje bi FOJ-evi trebali imati kad zahtjevaju dodatne informacije od obveznika.

Kako bi se FOJ-evima (i potencijalno drugim nadležnim tijelima aktivnima u području suzbijanja pranja novca i financiranja terorista) pružio efikasan mehanizam za osiguravanje pravodobnog pristupa informacijama o identitetu vlasnika bankovnih računa i računa za plaćanje, ispitane su tri regulatorne mogućnosti. Zadržana je mogućnost uspostavljanja automatiziranog centralnog mehanizma – poput središnjeg registra ili elektroničkog sustava za dohvat podataka – na razini država članica, čime se omogućava brza identifikacija vlasnika računa. Tom bi mehanizmu mogli izravno pristupiti nacionalni FOJ-evi i potencijalno druga nadležna tijela aktivna u području suzbijanja pranja novca i financiranja terorista.

Drugi dio procjene učinka sastavljen je posebno za rješavanje problema povezanih s nedostatkom transparentnosti i mjerama poboljšanja pristupa informacijama o stvarnom vlasništvu.

Prvo je pitanje u procjeni bilo nesustavno praćenje postojećih stvarnih vlasnika postojećih stranaka poput trustova, drugih pravnih aranžmana i pravnih subjekata poput zaklada. Time se omogućava zaobilazeњe postojećih standarda transparentnosti EU-a sadržanih u Direktivi 2011/16/EU o administrativnoj suradnji te predstavlja priliku za skrivanje nezakonitog novca, što zahtjeva uspostavljanje novih pravila na razini Unije.

Dруго је procijenjeno pitanje javnost i transparentnost registara stvarnog vlasništva za pravne subjekte. Direktivom su već uspostavljene obveze u odnosu na identifikaciju stvarnih vlasnika pravnih subjekata i pravnih aranžmana, čuvanje tih informacija i diferencirane razine pristupa tim informacijama. S ciljem boljeg evidentiranja tih informacija i poboljšanja njihove dostupnosti, u procjeni učinka analizirane su mogućnosti koje obuhvaćaju i. zadržavanje sadašnjeg sustava, ii. pretvaranje fakultativnog sustava iz Direktive u obvezni i iii. uspostavljanje javnog pristupa informacijama. Mogućnost koja je zadržana kao najprikladnija iz perspektive troškova, učinaka i legitimnosti bila je da se od država članica zahtjeva da putem registra otkriju informacije o stvarnom vlasništvu za poduzeća, trustove poslovnog tipa i ostale slične pravne aranžmane, uz istovremeno zadržavanje potrebe za dokazivanjem legitimnog interesa za pristup tim informacijama u vezi s trustovima i ostalim pravnim aranžmanima koji se ne kvalificiraju kao poslovni tip.

Uz to, u procjeni učinka riječ je o potrebi za uspostavljanjem usklađene, ravnomjerne sheme za registraciju informacija o stvarnom vlasništvu svih trustova koji postoji u Uniji. Stoga, počevši od detaljne analize trenutačnog stanja i problema na koje se nailazi u praksi kod primjene sustava registracije kakav je propisan Direktivom, analizira se nekoliko mogućnosti: i. zadržavanje sadašnjeg sustava, ii. registracija u nadležnosti vladajućeg prava i iii. registracija u nadležnosti administracije. Treća mogućnost zadržana je kao najkorisnija i najjasnija, a istaknuti su i popratni argumenti: ta mogućnost najmanje optereće države članice i najlakše ju je primijeniti.

- **Temeljna prava**

U članku 6. stavku 1. Ugovora o Europskoj uniji navedeno je da Unija priznaje prava, slobode i načela utvrđena u Povelji o temeljnim pravima.

Predložene mjere sadrže pravne odredbe za primjereno reagiranje na rizike povezane s finansijskim kriminalom, rastućim terorističkim prijetnjama i potrebom za jačanje transparentnosti. Te će mjere pomoći rješavanju i smanjenju rizika od terorističkih napada. Dok te mjere kao krajnji cilj imaju zaštitu finansijskog sustava, svrha im je pružiti sva jamstva radi uspostavljanja ravnoteže između potrebe za većom sigurnosti i potrebe za zaštitom temeljnih prava, uključujući zaštitu podataka, te gospodarskih sloboda.

Temeljna prava iz Povelje koja su od posebne važnosti za ovaj prijedlog uključuju: pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života (članak 7.), pravo na zaštitu osobnih podataka (članak 8.) te pravo na slobodu poslovanja (članak 16. Povelje).

Proširenje područja primjene Direktive na platforme za zamjenu virtualne valute u dovoljnoj je mjeri analizirano iz perspektive prava na poštovanje privatnog života i zaštitu osobnih podataka. Zakonodavstvo o SPNFT-u zahtjeva od obveznika da poznaju svoje stranke, kao i određene druge osobe koje nisu uvijek njihove stranke (npr. stvarni vlasnici), te da procijene s njima povezane rizike od pranja novca i financiranja terorista (PNFT). U tu svrhu obveznici trebaju prikupiti, obraditi i evidentirati osobne podatke te ponekad te podatke podijeliti s javnim tijelima (poput FOJ-eva) ili s privatnim subjektima iz iste skupine. Ti zahtjevi utječu na privatne osobe, uz opći učinak na sigurnost (opći interes). Predložene izmjene formulirane su na jasan i proporcionalan način, propisujući tražene zaštitne mjere, a Komisija to smatra potrebnim da bi se postigli ciljevi jačanja učinkovitosti borbe protiv PNFT-a i sukladnosti s novim međunarodnim standardima. Uz to, očekuju se pozitivni učinci za potrošače kao rezultat predloženih pravila o određivanju platformi za zamjenu virtualne valute kao obveznika. Smanjenjem anonimnosti povezane s virtualnim valutama pridonijet će se povećanju povjerenja korisnika u dobroj vjeri.

Slično tome, dovoljno je pozornosti posvećeno potrebi za poštovanjem slobode poslovanja, te iako će doći do utjecaja na sudionike na tržištu koji će postati obveznici, a trenutačno ne provode dubinsku analizu svojih stranaka, predložene izmjene ne utječu na mogućnost upravljanja platformom za zamjenu virtualne valute.

Spuštanjem pragova predviđenih Direktivom u odnosu na dubinsku analizu koja se vrši za instrumente s unaprijed uplaćenim sredstvima osigurava se da zakonodavstvo EU-a odražava trenutačnu tržišnu praksu za neobnovljive kartice, dok se istovremeno poštuju potrebe i legitimni interesi korisnika tih kartica. Identifikacija i potvrda identiteta vlasnika kartice zahtjevala bi se jedino u slučajevima prelaska predloženog praga ili ako se kartica, obnovljiva ili ne, upotrebljava za internetsku kupovinu.

Pojačana pravila o pristupu informacijama o stvarnom vlasništvu pomno su analizirana iz perspektive osiguravanja poštovanja članaka 7. i 8. Povelje. Predloženim se izmjenama želi osigurati pravilna ravnoteža između potrebe za jamstvom zaštite privatnosti i osobnih podataka te potrebe za većom transparentnosti u finansijskim i gospodarskim aktivnostima. Omogućivanjem javnog pristupa informacijama o stvarnom vlasništvu za subjekte koji se bave gospodarskim aktivnostima uspostavljaju se dodatna jamstva trećim osobama koje žele poslovati s tim poduzećima. Time se civilnom društvu, uključujući tisak ili udruge civilnog društva, omogućava da vrši bolju kontrolu nad informacijama, te se pridonosi očuvanju povjerenja u integritet poslovnih transakcija i finansijskog sustava. Skup podataka dostupnih

javnosti strogo je ograničen i povezan je jedino sa stvarnim vlasnicima u njihovu svojstvu gospodarskih subjekata. Uvjeti pod kojima se ostvaruje pristup informacijama o stvarnom vlasništvu redefiniraju se i uspostavljaju se jasna pravila pristupa izmjenom Prve direktive o pravu trgovačkih društava (Direktiva 2009/101/EZ²⁰), pravnog akta Unije kojim se propisuju pravila o otkrivanju dokumenata trgovačkih društava i valjanosti obveza koje preuzima neko trgovačko društvo. U odnosu na trustove i ostale pravne subjekte koji se kvalificiraju kao poslovni tip, Direktiva se oslanja na pojam „legitimnog interesa” kao uvjeta za pristup informacijama o stvarnom vlasništvu.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog nema učinak na proračun Unije.

5. OSTALI DIJELOVI

- Dokumenti s obrazloženjima**

Osim dokumenata koje države članice već zahtijevaju u odredbama koje su trenutačno na snazi u Direktivi (EU) 2015/849 i Direktivi 2009/101/EZ, nisu potrebni dodatni dokumenti s obrazloženjem o prenošenju odredaba ovog prijedloga.

- Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga**

Izmjene Direktive usmjerene su na sljedeće točke:

A. Odrediti platforme za zamjenu virtualne valute kao obveznike

Trenutačno su člankom 2. Direktive definirani obveznici u području primjene Direktive. Komisija predlaže izmjene članka 2. da bi se popisu obveznika dodale platforme za zamjenu virtualne valute i pružatelji usluga skrbničkog novčanika. Zbog pravne sigurnosti predlaže se i definicija pojma „virtualna valuta”.

Novija analiza provedena na razini Unije i na međunarodnoj razini pružila je uvid u funkciranje virtualnih valuta. Naglašeno je više rizika, posebno s obzirom na pružatelje usluga zamjene virtualnih valuta i papirnih valuta. Transakcijama s virtualnim valutama ostvaruje se pogodnost većeg stupnja anonimnosti u usporedbi s klasičnim prijenosima sredstava te one stoga uključuju rizik da bi terorističke organizacije mogle upotrebljavati virtualnu valutu za prikrivanje financijskih prijenosa. Mogući dodatni rizici povezani su s nemogućnošću poništenja transakcije, načinima reagiranja na djelovanja s ciljem prevare, mutnom i tehnološki složenom naravi ove grane djelatnosti te nedostatkom zaštitnih regulatornih mjera.

Javne vlasti unutar EU-a trenutačno ni na koji način ne prate prijenose u virtualnoj valuti, s obzirom na to da nisu propisana nikakva posebna obvezujuća pravila kojima bi se predviđeli uvjeti za takvo praćenje ni na razini Unije ni u pojedinačnim državama članicama. Kako bi se na primjeren način odgovorilo na rizike, ključno je pružiti regulatorni okvir za zamjene i za pružatelje skrbničkih novčanika koji djeluju kao nadzornici te dozvoliti javnosti pristup različitim shemama virtualnih valuta. Kao obveznici na temelju Direktive, slično kao

²⁰ Direktiva 2009/101/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o usklađivanju zaštitnih mjera koje, radi zaštite interesa članova i trećih strana, države članice zahtijevaju za trgovačka društva u smislu članka 48. stavka 2. Ugovora, s ciljem izjednačavanja takvih zaštitnih mjera (SL L 258, 1.10.2009., str. 11.).

financijske institucije, oni podliježu obvezi provedbe preventivnih mjera i prijave sumnjivih transakcija.

Predložena mjera nema negativnih učinaka na pogodnosti i tehnološke napretke ostvarene uz pomoć distribuirane tehnologije knjige salda koja je osnova virtualnim valutama. Elektronička distribucija digitalne gotovine pruža potencijalne učinke i, za razliku od fizičke gotovine, nosi sa sobom knjigu transakcija koje nema kod fizičke gotovine. U ovom su prijedlogu u dovoljnoj mjeri uzete u obzir te prednosti te se priznaje činjenica da se virtualnim valutama naglašavaju inovativni načini na koje vlade mogu smanjiti prijevare, korupciju, pogreške i trošak postupaka koji uključuju mnogo papirologije. Slično tome, kod predložene se mjere uzima u obzir činjenica da tržiste virtualne valute ima potencijal uspostaviti nove, moderne načine interakcije vlade i građana, u pogledu dijeljenja podataka, transparentnosti i povjerenja, te može pružiti nove uvide u utvrđivanje vlasništva i porijekla robe te intelektualnog vlasništva.

Iz perspektive zaštite podataka određuju se novi obveznici, a oni će morati obrađivati osobne podatke (provođenjem dubinske analize stranaka). Ta nova obveza uspostavljena za razmatranja povezana s javnom politikom uravnotežena je dodavanjem jasnih definicija obveznika, koji su informirani o novim obvezama kojima podliježu (priključivanje i obrada osobnih financijskih podataka na internetu) i o elementima zaštite podataka koji su specifični za te obveze.

B. Postaviti niža najviša ograničenja za transakcije u slučaju određenih instrumenata s unaprijed uplaćenim sredstvima

Na temelju članka 12. Direktive svaka država članica može dopustiti obveznicima da ne primjenjuju određene mjere dubinske analize stranke u pogledu elektroničkog novca, pod određenim uvjetima. Trenutačno prepoznati rizici financiranja terorizma povezani s karticama s unaprijed uplaćenim sredstvima povezani su s (obnovljivim ili neobnovljivim) karticama opće namjene s unaprijed uplaćenim sredstvima, izuzetima od dubinske analize stranaka, koje su dio domaćih ili međunarodnih shema, te s lakoćom korištenja tih kartica na internetu.

Komisija predlaže i. spuštanje pragova povezanih s neobnovljivim platnim instrumentima s unaprijed uplaćenim sredstvima na koje se primjenjuju te mjere dubinske analize stranaka s 250 EUR na 150 EUR i ii. ukidanje izuzeća od dubinske analize stranaka za upotrebu kartica s unaprijed uplaćenim sredstvima na internetu.

Time će se omogućiti bolja identifikacija i proširiti zahtjevi provjere stranaka. Ograničenjem anonimnosti instrumenata s unaprijed uplaćenim sredstvima pružit će se poticaj za upotrebu takvih instrumenata jedino u zakonite svrhe, što će ih učiniti manje privlačnima za terorističke i kriminalne svrhe. Istovremeno, kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima i dalje će ostati pristupačan instrument. Komisija prepoznaje da one imaju društvenu vrijednost, pomažu u promicanju financijske inkluzije i mogu biti koristan instrument za kupovinu roba i usluga na internetu te zamjena za bankovne račune.

Predložene mjere u potpunosti su u skladu s pravilima koja su već utvrđena Direktivom u odnosu na kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima i ne bi zahtjevale dodatne obveze za distributere tih instrumenata.

C. Omogućiti FOJ-evima da zatraže informacije o pranju novca i financiranju terorista od bilo kojeg obveznika

U skladu s obvezama prihvaćenima u Europskom programu sigurnosti, Komisija predlaže izmjenu članka 32. Direktive radi olakšanja suradnje FOJ-eva usklađivanjem pravila njihova pristupa informacijama s najnovijim međunarodnim standardima.

FOJ-evi imaju važnu ulogu u utvrđivanju prekograničnog finansijskog poslovanja terorističkih mreža i u otkrivanju osoba koje ih finansijski podržavaju. Najnovijim međunarodnim standardima naglašava se važnost proširenja pristupa informacijama dostupnima FOJ-evima te njihova opsega. Te su informacije trenutačno ograničene u nekim državama članicama zbog zahtjeva da obveznik najprije mora sastaviti prethodnu prijavu o sumnjivim transakcijama. FOJ-evi bi trebali moći doći do dodatnih informacija od obveznika te bi trebali pravodobno ostvarivati pristup finansijskim i administrativnim informacijama te informacijama povezanim s provedbom zakona koje su im potrebne da na ispravan način izvrše svoju funkciju čak i ako nije bilo prijave sumnjive transakcije.

Razjašnjenjem ovlasti FOJ-eva da zatraže dodatne informacije od bilo kojeg obveznika i da imaju izravan pristup informacijama koje posjeduju obveznici osigurat će se da zakonodavstvo u svim državama članicama bude usklađeno s međunarodnim standardima. Time će se FOJ-evi bolje opremiti za prikupljanje potrebnih informacija za djelotvorniju procjenu prijava sumnjivih transakcija i brže otkrivanje aktivnosti financiranja terorista i pranja novca. Zadaća daljnog definiranja uvjeta pod kojima se takvi zahtjevi za informacije mogu podnijeti ostavljena je na odlučivanje državama članicama. Države članice jednakom tako zadržavaju pravo da na primjeru način uspostave učinkovita i proporcionalna pravila u odnosu na zaprimljene informacije. FOJ mora poštovati pravila kojima su regulirane sigurnost i povjerljivost tih informacija, uključujući postupke za postupanje s takvim informacijama, njihovo čuvanje, širenje i zaštitu te pristup takvim informacijama.

D. Omogućiti FOJ-evima i nadležnim tijelima identifikaciju vlasnika bankovnih računa i računa za plaćanja

U skladu uvodnom izjavom 57. Direktive države članice potiču se na uvođenje sustava bankovnih registara ili elektroničkih sustava za dohvat podataka koji bi FOJ-evima omogućili pristup podacima o bankovnim računima. U ovom se trenutku takvi mehanizmi uvode ili su već uvedeni u većem broju država članica. Međutim, ne postoji obveza na razini EU-a da se to učini.

Budući da nemaju sve države članice mehanizme kojima bi se njihovim FOJ-evima omogućio pravodoban pristup informacijama o identitetu vlasnika bankovnih računa i računa za plaćanje, neke FOJ-eve to ometa u otkrivanju kriminalnih i terorističkih finansijskih tokova na nacionalnoj razini. Osim toga, dotični FOJ-evi nisu u stanju niti razmijeniti te informacije s istim tijelima unutar ili izvan EU-a, čime se komplikira prekogranično preventivno djelovanje.

Komisija predlaže da se od država članica zatraži da uspostave automatizirane centralizirane mehanizme za brzu identifikaciju vlasnika bankovnih računa i računa za plaćanje. To će državama članicama omogućiti da odluče između uspostavljanja i. središnjeg registra koji sadržava potrebne podatke za identifikaciju vlasnika bankovnih računa i računa za plaćanje, kojim se njihovim nacionalnim FOJ-evima i tijelima nadležnim za SPNFT omogućava potpun i brz pristup informacijama u registru, i ii. drugih centraliziranih mehanizama, poput središnjih sustava za dohvat podataka, uz pomoć kojih se postiže isti cilj.

Pri ispunjavanju svojih obveza na temelju ove Direktive, FOJ-evi i druga tijela nadležna za SPNFT moraju raspolagati djelotvornim sredstvom identifikacije svih bankovnih računa i

računa za plaćanje koji pripadaju jednoj osobi u obliku centraliziranog automatiziranog upita za pretraživanje. Time će se omogućiti brže otkrivanje na nacionalnoj i na međunarodnoj razini sumnjičivih transakcija povezanih s PNFT-om i pojačati preventivno djelovanje.

Tako bi se državama članicama ostavilo dovoljno slobode za odabir najboljeg načina za postizanje cilja utvrđenog u prijedlogu. Ako uspostave središnji mehanizam, države članice unosit će u njega usklađen skup najmanje potrebne količine informacija i, potencijalno, drugih informacija koje smatraju potrebnima i proporcionalnima za sprečavanje pranja novca i financiranja terorista. Nadalje, tražit će od uključenih finansijskih institucija (ili drugih subjekata) da povremeno arhiviraju ili prenesu te informacije u mehanizam te da definiraju tehničke i pravne uvjete prema kojima FOJ-evi i tijela nadležna za SPNFT mogu pristupiti informacijama.

Istovremeno, u svrhu poštovanja privatnosti i zaštite osobnih podataka, u takvim bi se registrima trebala pohranjivati najmanja količina podataka potrebna za provedbu istraga SPNFT-a, a dotični subjekti na koje se podaci odnose trebali bi biti obaviješteni da se njihovi podaci spremaju i da su dostupni FOJ-evima te dobivaju kontaktnu točku za ostvarivanje svojih prava na pristup i ispravke. Na nacionalnoj razini najduža razdoblja zadržavanja (potkrijepljena odgovarajućim objašnjenjem njihova trajanja) trebaju biti primjenjiva na unos osobnih podataka u registre te se treba omogućiti njihovo uništenje nakon što te informacije više ne budu potrebne za navedene svrhe. Pristup takvim registrima i bazama podataka treba biti ograničen prema načelu „nužnog poznавanja”.

E. Uskladiti pristup EU-a prema visokorizičnim trećim zemljama

U članku 18. Direktive od obveznika se zahtijeva primjena pojačanih mjera dubinske analize stranke prilikom surađivanja s fizičkim osobama ili pravnim subjektima sa sjedištem u visokorizičnim trećim zemljama. Člankom 9. Direktive Komisija se ovlašćuje da utvrdi, delegiranim aktom, visokorizične treće zemlje s nedostacima u režimu SPNFT-a koji stoga predstavljaju velik rizik za financiranje terorista. Taj delegirani akt donosi se i dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću na kontrolu u srpnju 2016.

Međutim, od država članica trenutačno se ne zahtijeva da u svoje nacionalne režime uključe konkretni popis pojačanih mjera dubinske analize stranke te stoga postoje heterogeni režimi provedbe pojačanih mjera dubinske analize stranke za zemlje s nedostacima.

Uskladivanjem ovih mjera izbjegći će se ili u najmanju ruku ograničiti rizik od biranja nadležnosti (*forum shopping*) prema tome primjenjuje li strože ili manje stroge propise prema visokorizičnim trećim zemljama. Stoga se ovdje rješavaju regulatorni nedostaci koji bi mogli biti iskorišteni za aktivnosti PNFT-a.

Predložene pojačane mjere dubinske analize stranke u potpunosti su u skladu s popisima takvih radnji koje je sastavila Radna skupina za finansijsko djelovanje (FATF). Smatrat će se najmanjim potrebnim skupom zahtjeva koje moraju primjenjivati sve države članice. Provedbom ovog potpunog skupa pojačanih mjera dubinske analize stranaka omogućit će se potpunije praćenje transakcije jer će uključivati provjere stranke, svrhe i naravi poslovnog odnosa, izvora sredstava, i praćenje transakcija. Uz to, uz sustavno odobrenje više uprave, obradom finansijske transakcije omogućit će se viša razina kontrole.

U istom smislu, popis protumjera koje je propisao FATF treba se odgovarajuće odraziti u zakonodavstvu Unije, a ovim se prijedlogom utvrđuje neiscrpan popis mjera ublažavanja na čiju se primjenu države članice mogu odlučiti.

F. Poboljšati pristup informacijama o stvarnom vlasništvu

U člancima 30. i 31. Direktive propisuju se pravila o prikupljanju i čuvanju informacija o krajnjim stvarnim vlasnicima poduzeća, trustova i ostalih vrsta pravnih aranžmana te pristupu takvim informacijama. Trenutačno se od tih subjekata zahtijeva da čuvaju točne informacije o svojem stvarnom vlasništvu.

Direktivom je propisan strukturiran pristup u odnosu na pravne subjekte, pri kojemu se prepoznaje razlika između poduzeća i trustova te sličnih pravnih aranžmana. U ovom je prijedlogu zadržana takva struktura.

– Trgovačka društva i drugi pravni subjekti

U skladu s člankom 30. Direktive svaka osoba ili organizacija koja može dokazati legitiman interes može pristupiti informacijama o stvarnom vlasništvu. U praksi složene vlasničke strukture koriste se za prikrivanje veza s kriminalnim aktivnostima, poreznih obveza, uključenosti politički izloženih osoba i sankcioniranih pojedinaca ili nadležnosti. Istovremeno, različiti pristupi transparentnosti u vezi s krajnjim stvarnim korisnicima ujedno uzrokuju izazove i konfuziju za poduzeća, koja moraju utrošiti znatne resurse u vlastite sustave i kontrole, dok se investitori, dioničari i ostali dionici moraju osloniti na javno i odmah dostupne informacije o kontroli i vlasništvu poduzeća na popisu.

Razumijevanje stvarnog vlasništva poduzeća nalazi se u središtu ublažavanja rizika od finansijskog kriminala i strategija sprečavanja za regulirane tvrtke. Uz to, unutar okvira koji postoji u EU-u taj aspekt predstavlja srž veze između preventivnog režima u Direktivi i prava trgovačkih društava, i to Direktive 2009/101/EZ, pravnog akta Unije kojim se utvrđuju pravila o otkrivanju dokumenata trgovačkih društava. Ovim se prijedlogom to pitanje nastoji riješiti uz pomoć izmjene te Direktive, tako da će se od država članica zahtijevati da osiguraju obvezu otkrivanja (javni pristup) za ograničen skup informacija o tvrtkama stvarnim vlasnicima i pravnim subjektima koji sudjeluju u aktivnostima kojima ostvaruju dobit, kako je utvrđeno člankom 54. UFEU-a. Dobra infrastruktura korporativnog upravljanja trebala bi kombinirati transparentnost, odgovornost i integritet, a to uključuje znanje o stvarnom vlasništvu.

Zahtjev omogućivanja javnog pristupa informacijama o stvarnom vlasništvu dobro je utemeljen jer će pružiti dodatna jamstva trećim osobama koje žele poslovati s tim poduzećima. Za zaštitu manjinskih investitora i zaštitu dionika poput trećih osoba koje žele poslovati s tim subjektom ili strukturom potreban je pristup pouzdanim informacijama o vlasništvu, uključujući identitet vlasnika koji imaju nadzor, te o kontrolnim strukturama poduzeća i trustova.

Uz pomoć javnog pristupa civilnom društvu, uključujući tisak ili udruge civilnog društva, omogućava se bolja kontrola nad informacijama, te se pridonosi očuvanju povjerenja u integritet poslovnih transakcija i finansijskog sustava. Time se može doprinijeti suzbijanju zlouporabe pravnih subjekata i pravnih aranžmana, pomaganjem u istragama i utjecajem na ugled, pod uvjetom da je svatko tko bi mogao sudjelovati u transakcijama sa stvarnim vlasnicima upoznat s njihovim identitetom. Time se ujedno olakšava pravodobna i djelotvorna dostupnost informacija finansijskim institucijama i vlastima, uključujući vlasti trećih zemalja, koje sudjeluju u borbi protiv tih kaznenih djela.

– Trustovi i drugi pravni aranžmani

Direktivom je nadležnim tijelima i FOJ-evima omogućen pravodoban pristup stvarnom vlasništvu trustova i drugih pravnih aranžmana. Obveznici mogu imati pristup informacijama u okviru dubinske analize stranke. Informacije o stvarnom vlasništvu povezane su sa širokim spektrom pravnih aranžmana: ekspresni trustovi specifični za običajno pravo, ali i slični subjekti poput povjereničkog društva, fiducijarnog društva ili društva oblika *fideicomiso*, te svi asimilirani pravni aranžmani poput zaklada. Uz to, sadašnja pravila zahtijevaju da, ako se nekim trustom stvaraju porezne posljedice, država članica mora imati registar s informacijama o stvarnom vlasništvu.

Mnogi od tih trustova i sličnih pravnih aranžmana uključeni su u trgovačke aktivnosti i aktivnosti slične poslovnima s ciljem ostvarivanja dobiti, jednako kao i obična trgovačka društva. Stoga i dalje vrijede isti argumenti u korist javnog pristupa informacijama o stvarnom vlasništvu u pogledu te posebne vrste trustova. Režim uspostavljen na razini Unije u vezi s pristupom informacijama mora biti usklađen i osiguravati javni pristup informacijama o stvarnom vlasništvu te kategorije pravnih subjekata.

Istovremeno, trustovi i slični pravni aranžmani mogu se osnovati i u druge svrhe: zadržavanje i određivanje uvjeta za korištenje obiteljske imovine, dobrovorne ciljeve ili druge svrhe korisne za zajednicu. Za takve trustove i slične pravne aranžmane koji se ne ubrajam u poslovni tip primjenjuje se drukčiji režim privatnosti. Ključni podaci o stvarnim vlasnicima takvih subjekata otkrit će se samo osobama ili organizacijama koje imaju legitiman interes. Objasnjavaju se i kriteriji za dokazivanje legitimnog interesa, u obliku uvodne izjave.

U predloženom pristupu uzete su u obzir specifičnosti trustova i sličnih pravnih aranžmana. Na taj se način, bez obzira na njihovu kvalifikaciju u okviru nacionalnog prava, razlikuje između trustova koji uključuju bilo koju imovinu u posjedu neke osobe ili imovinu koja se posjeduje u ime osobe koja vodi posao upravljanja trustovima te djeluje u svojstvu upravitelja nekog trusta u tijeku tog poslovanja s ciljem ostvarivanja dobiti, s jedne strane, i bilo koje druge vrste trusta s druge strane.

Dodatni elementi

i. Registrirane korporativne strukture

U skladu s člankom 3. stavkom 6. točkom (a) Direktive, kriterij je za identifikaciju stvarnog vlasnika korporativnih subjekata prag za udjele od 25 % plus jedan udio ili vlasnički udio od više od 25 %. Komisija predlaže da se prag utvrđen Direktivom za određene ograničene vrste subjekata koji predstavljaju specifičan rizik da će se iskoristiti za pranje novca i utaju poreza spusti na 10 %.

Za posredničke subjekte koji ne obavljaju gospodarsku aktivnost i služe samo da bi se stvarni vlasnici udaljili od imovine, razmjerno je lako zaobići prag od 25 %. Uspostavljanjem nižeg praga ondje gdje postoji specifičan rizik ograničit će se opseg subjekata o kojima bi obveznici morali prikupiti dodatne informacije na one kod kojih je rizik od uporabe u nezakonite svrhe visok. Na taj se način omogućava bolje otkrivanje stvarnih vlasnika s posebnim usmjerenjem na subjekte koji funkcioniraju kao posredničke strukture, ne stvaraju vlastite prihode, nego uglavnom usmjeravaju prihode iz drugih izvora (definirani kao *pasivni nefinancijski subjekti* u okviru Direktive 2011/16/EU).

ii. Postojeće stranke

Na temelju članka 14. stavka 5. Direktive, osnivač trusta utvrđuje se nakon provođenja dubinske analize stranke. Komisija predlaže da se zatraži sustavno praćenje stvarnih vlasnika postojećih stranaka poput trustova, drugih pravnih aranžmana i pravnih subjekata poput zaklada.

Potencijalni izvor sredstava/imovine, kod kojeg obično postoji rizik od pranja novca, ne može se pouzdano procijeniti prije nego što se izvrši takav sustavan pregled. Bez sustavnog praćenja u određenim slučajevima nije moguće na vrijeme otkriti i procijeniti rizike. Primjenom dubinske kontrole stranke na postojeće ciljane stranke, pravodobnu procjenu rizika od pranja novca i financiranja terorizma te reakciju na taj rizik može spriječiti nedostatak ažuriranih informacija o strankama, čime nastaje prilika za skrivanje nezakonitog novca.

Osim Direktive postoje i drugi propisi iz prava Unije koji su mjerodavni u ovom pogledu i moraju se uzeti u obzir. Opseg informacija o stvarnom vlasništvu na temelju Direktive izravno utječe na režim izvješćivanja na temelju Direktive 2011/16/EU. Prema potonjoj Direktivi, finansijske institucije moraju ishoditi izjavu o rezidentnosti u odnosu na stvarne vlasnike *pasivnih nefinansijskih subjekata* koji posjeduju postojeće račune sa stanjem većim od jednog milijuna USD, kako je ustanovljeno u skladu sa zajedničkim standardom izvješćivanja (CRS) razvijenim u kontekstu Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD). Nadovezujući se na tu obvezu kontaktiranja pasivnih nefinansijskih subjekata, koja se nameće finansijskim institucijama, mogu se postići sinergije upotreboru tog kontakta za ažuriranje informacija o stvarnom vlasništvu u skladu s posljednjim standardom znanja.

iii. Mjesto praćenja i registracije trustova

Na temelju članka 31. Direktive države članice moraju zahtijevati da trustovi kojima se „upravlja prema njihovu zakonodavstvu” dobiju i zadrže odgovarajuće, točne i aktualne informacije, pogotovo o upravitelju. Istim se člankom zahtjeva od država članica da na nacionalnoj razini uspostave centralizirane registre stvarnih vlasnika trustova kojima se „stvaraju porezne posljedice”.

Komisija predlaže da se razjasni da je država članica na koju se te obveze odnose upravo i država iz koje se upravlja trustom.

Sadašnji kriteriji povezani s „vladajućim pravom” i „stvaranjem poreznih posljedica” ne shvaćaju se na dosljedan način i trebaju se razjasniti. Na temelju sadašnjeg teksta članka 31., moglo bi se posebice smatrati da, dok god neka država članica prema svom pravu ne prepoznaje trustove, ta država članica nije podložna obvezi praćenja ni registracije trustova kojima se upravlja na njezinu državnom području. Time se riskira nastajanje nedostataka u registraciji i to nije u skladu s ciljevima zahtjeva transparentnosti Direktive. Nadalje, ograničenje zahtjeva registracije jedino na trustove kojima se stvaraju porezne posljedice nije u potpunosti dosljedno sa sveobuhvatnjom obvezom na temelju Direktive da se identificiraju sve vrste trustova prije ulaska u poslovni odnos.

Odredba sadašnje Direktive nedosljedna je i u smislu da trenutačni zahtjev za registraciju iz te registracije izuzima trustove koji, zbog nedostatka usklađenosti poreznih sustava, ne ulaze u područje primjene pravila oporezivanja država članica (npr. zbog toga što nigdje nemaju poreznu rezidentnost). Takvi trustovi ne samo da ne plaćaju poreze, nego neće nigdje biti registrirani.

Prijedlog Komisije u skladu je sa Smjernicom FATF-a o transparentnosti i stvarnom vlasništvu.

iv. Međusobna povezanost nacionalnih registara

U Direktivi se naglašava potreba za osiguravanjem sigurne i djelotvorne međusobne povezanosti nacionalnih registara stvarnog vlasništva. Komisija ima zadaću sastaviti izvješće do lipnja 2019. za procjenu uvjeta i tehničkih specifikacija te postupka za osiguravanje međusobne povezanosti.

Od krajnje je važnosti čim se prije pozabaviti rizicima koji se mogu pojaviti uslijed prekogranične zlouporabe pravnih subjekata i pravnih aranžmana. U tu svrhu Komisija predlaže izravno međusobno povezivanje tih registara.

Međusobna povezanost omogućit će nadležnim tijelima, FOJ-evima i obveznicima da na što lakši i djelotvorniji način identificiraju stvarne vlasnike te će se njome povećati zahtjevi transparentnosti za poduzeća i trustove. Javnosti će se isto tako omogućiti pristup informacijama o stvarnom vlasništvu diljem EU-a.

Ukratko, novi pristup transparentnosti trgovačkih društava te dostupnost informacija o stvarnom vlasništvu odnosi se na sve aspekte koji trenutačno sačinjavaju shemu informacija o stvarnom vlasništvu: što se registrira (subjekti za koje se informacije registriraju), gdje se registracija treba izvršiti (koja je država članica odgovorna za registraciju nekog subjekta), kome se pruža pristup informacijama (jasniji pristup informacijama o stvarnom vlasništvu), na koji način nacionalni registri trebaju biti međusobno povezani.

G. Razjasniti određen broj postojećih odredaba

i. Pojam nadležnih tijela

Unatoč tome što se spominje u cijelom tekstu Direktive, pojam „nadležna tijela“ nije uvijek jasan. To je uzrokovalo razlike u tumačenjima diljem Unije. U ovaj je prijedlog uključena uvodna izjava u kojoj se to pitanje razjašnjava.

ii. Isključivanje kartica koje funkcioniraju prema sustavu zatvorene petlje

Kartice koje funkcioniraju prema sustavu zatvorene petlje kartice su s unaprijed uplaćenim sredstvima koje se mogu upotrebljavati za stjecanje robe ili usluga samo u prostorijama izdavatelja ili unutar ograničene mreže pružatelja usluga u okviru izravnog trgovačkog ugovora s profesionalnim izdavateljem, ili koje se mogu upotrebljavati samo za stjecanje vrlo ograničenog spektra robe i usluga. Uzimajući u obzir vrlo ograničene rizike od pranja novca i financiranja terorista povezane s karticama koje funkcioniraju prema sustavu zatvorene petlje, one ne ulaze u područje primjene definicije e-novca za potrebe Direktive, što je u skladu s pristupom iz Direktive 2009/110/EZ²¹.

iii. Potpuna dosljednost s odredbama o električkoj identifikaciji

Jedan je od ciljeva Direktive pravilna identifikacija i provjera stranaka (fizičkih ili pravnih osoba) u nekoj transakciji i/ili plaćanju. Stoga su usluge električke identifikacije i povjerenja (uredene Uredbom eIDAS) mjerodavne kod otvaranja bankovnih računa ili

²¹ Direktiva 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za električki novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (SL L 267, 10.10.2009., str. 7.).

pristupa sredstvima i/ili praćenja elektroničkih transakcija. Trenutačno je okvir eIDAS-a jedan od temelja jedinstvenog digitalnog tržišta, kojim su pokriveni svi elementi elektroničke identifikacije i autentikacije.

Direktiva se treba ažurirati kako bi se uzeo u obzir novi pravni okvir međusobnog priznavanja prijavljenih shema i načina elektroničke identifikacije, uz jasno upućivanje na tehnička sredstva propisana Uredbom eIDAS, te uklanjanje svih potencijalnih neusklađenosti.

Kao takva, upućivanja na elektronička sredstva identifikacije propisana Uredbom eIDAS moraju se uključiti u članak 13. stavak 1., članak 27. stavak 2., članak 40. stavak 1. točke (a) i (b) te u Prilog III. Direktivi. Preslike izvornih dokumenata, kao i elektroničke izjave, potvrde ili vjerodajnice trebale bi se priznati kao valjana sredstva dokazivanja identiteta u skladu s Direktivom.

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o izmjeni Direktive (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja finansijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma i o izmjeni Direktive 2009/101/EZ

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 50. i 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke²²,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora²³,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća²⁴ tvori glavni pravni instrument u sprečavanju upotrebe finansijskog sustava Unije u svrhu pranja novca i financiranja terorizma. Tom se Direktivom, koja treba biti prenesena do 26. lipnja 2017., propisuje sveobuhvatan okvir za rješavanje pitanja prikupljanja novca ili imovine u terorističke svrhe tako što će se od država članica zahtijevati da identificiraju, shvate i ublaže rizike povezane s pranjem novca i financiranjem terorizma.
- (2) Nedavni teroristički napadi otkrili su nove trendove u nastajanju, pogotovo u vezi s načinom na koji terorističke skupine financiraju i provode svoje operacije. Određene usluge moderne tehnologije postaju sve popularnije kao alternativni finansijski sustavi i ostaju izvan područja primjene zakonodavstva Unije ili se na njih primjenjuju izuzeća koja možda više nisu opravdana. Da bi se držao korak s trendovima u razvoju, trebaju se poduzeti daljnje mјere za poboljšanje postojećeg preventivnog okvira.
- (3) Ciljeve Direktive (EU) 2015/849 trebalo bi i dalje ostvarivati, a svaka izmjena te Direktive trebala bi biti u skladu s postojećim djelovanjem Unije u području suzbijanja

---

²² SL C [...], [...], str. [...].

²³ SL C [...], [...], str. [...].

²⁴ Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja finansijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.).

terorizma i njegova financiranja. U Europskom programu sigurnosti²⁵ istaknuta je potreba za mjerama suočavanja s financiranjem terorizma na učinkovitiji i sveobuhvatniji način, naglašavajući da prodiranje na finansijska tržišta omogućava financiranje terorizma. U zaključcima Europskog vijeća od 17. i 18. prosinca 2015. također je naglašena potreba za brzim nastavkom djelovanja protiv financiranja terorizma u svim područjima.

- (4) Komisija je donijela akcijski plan za dodatno pojačanje borbe protiv financiranja terorizma²⁶ u kojem se naglašava potreba za prilagođavanjem novim prijetnjama i izmjenama Direktive (EU) 2015/849 u tu svrhu.
- (5) Mjere Unije moraju točno odražavati i trendove i obveze na međunarodnoj razini. Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 2199(2015) države se pozivaju na sprečavanje da terorističke skupine ostvare pristup međunarodnim finansijskim institucijama.
- (6) Pružatelji usluga zamjene virtualnih i papirnih valuta (tj. valuta koje su proglašene zakonskim sredstvom plaćanja), kao i pružatelji usluga skrbničkog novčanika za virtualne valute nemaju nikakvu obvezu identifikacije sumnjivih aktivnosti. Terorističke skupine stoga mogu prebacivati novac u finansijski sustav Unije ili unutar mreža virtualnih valuta prikrivanjem prijenosa ili iskorištavanjem određene razine anonimnosti tih platformi. Stoga je od ključne važnosti proširiti područje primjene Direktive (EU) 2015/849 kako bi se uključile platforme za zamjenu virtualne valute i pružatelje usluga skrbničkog novčanika. Nadležna tijela trebala bi moći pratiti upotrebu virtualnih valuta. Time bi se omogućio uravnotežen i proporcionalan pristup kojim se štiti tehnički napredak i visoka razina transparentnosti postignuta u području alternativnih financija i socijalnog poduzetništva.
- (7) Vjerodostojnost virtualnih valuta neće se povećati ako se upotrebljavaju u kriminalne svrhe. U tom će kontekstu anonimnost postati više prepreka nego prednost za širenje prihvaćenosti virtualnih valuta i njihovih potencijalnih koristi. Uključivanjem platformi za virtualnu zamjenu i pružatelja usluga skrbničkog novčanika neće se u potpunosti riješiti pitanje anonimnosti povezane s transakcijama u virtualnoj valuti jer će velik dio okruženja povezanog s virtualnom valutom ostati anoniman, s obzirom na to da korisnici mogu vršiti transakcije i bez platformi za zamjenu ili pružatelja usluga skrbničkog novčanika. Za suzbijanje rizika povezanih s anonimnošću, nacionalne finansijsko-obavještajne jedinice (FOJ) trebale bi biti u stanju povezati adrese virtualnih valuta s identitetom vlasnika virtualnih valuta. Uz to treba dodatno procijeniti mogućnost da se korisnicima omogući samoprijava imenovanim tijelima na dobrovoljnoj osnovi.
- (8) Lokalne valute (poznate i kao dopunske valute) koje se upotrebljavaju u vrlo ograničenim mrežama poput grada ili regije i među malim brojem korisnika ne trebaju se smatrati virtualnim valutama.
- (9) Kada surađuju s fizičkim osobama ili pravnim subjektima sa sjedištem u visokorizičnim trećim zemljama države članice moraju zahtijevati od obveznika primjenu mjera dubinske analize stranke radi upravljanja rizicima i njihova ublažavanja. Svaka država članica stoga na nacionalnoj razini određuje tip pojačane mjere dubinske analize stranke koju će provesti u odnosu na visokorizične treće

²⁵ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Europski program sigurnosti, COM(2015) 185 final.

²⁶ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o Akcijskom planu za jačanje borbe protiv financiranja terorizma, COM(2016) 50 final.

zemlje. Takvim razlikama u pristupima između država članica stvaraju se slabe točke u upravljanju poslovnim odnosima koji uključuju visokorizične treće zemlje koje je odredila Komisija. Te nedostatke mogu iskoristiti teroristi za usmjeravanje sredstava u finansijski sustav Unije i iz njega. Važno je poboljšati učinkovitost popisa visokorizičnih trećih zemalja koji je utvrdila Komisija osiguravanjem usklađenog postupanja s tim zemljama na razini Unije. Takav usklađeni postupak trebao bi prvenstveno biti usmjeren na pojačane mjere dubinske analize stranke. Bez obzira na to, državama članicama i obveznicima trebala bi se dozvoliti primjena dodatnih mera ublažavanja osim pojačanih mera dubinske analize stranke, u skladu s međunarodnim obvezama. Međunarodne organizacije i stručnjaci zaduženi za određivanje standarda nadležni u području sprečavanja pranja novca i suzbijanja financiranja terorizma mogu pozvati na primjenu prikladnih protumjera za zaštitu međunarodnog finansijskog sustava od postojećih i značajnih rizika povezanih s pranjem novca i financiranjem terorizma koji proizlaze iz određenih država. Države članice trebaju donijeti i primjeniti dodatne mjeru za smanjenje rizika povezane s visokorizičnim trećim zemljama koje je utvrdila Komisija uzimanjem u obzir poziva na protumjere poput onih kakve je izrazila Radna skupina za finansijsko djelovanje (FATF).

- (10) S obzirom na tendenciju povećanja prijetnji od PNFT-a i osjetljivosti na njega, Unija bi trebala prihvati integrirani pristup usklađenosti nacionalnih režima SPNFT-a sa zahtjevima na razini Unije, uzimajući u obzir procjenu učinkovitosti tih nacionalnih režima. U svrhu praćenja pravilnog prenošenja zahtjeva Unije u nacionalne režime, njihove učinkovite provedbe i njihove sposobnosti za postizanje snažnog preventivnog režima u tom području, Komisija bi trebala temeljiti svoju procjenu na nacionalnim režimima rizika, pri čemu se ne smiju dovesti u pitanje oni koje provode međunarodne organizacije i stručnjaci zaduženi za određivanje standarda nadležni u području sprečavanja pranja novca i suzbijanja financiranja terorizma, poput FATF-a ili Odbora stručnjaka za vrednovanje mera za suzbijanje pranja novca (MONEYVAL).
- (11) Kartice opće svrhe s unaprijed uplaćenim sredstvima upotrebljavaju se u legitimne svrhe i tvore instrument kojim se doprinosi finansijskoj inkluziji. Međutim, anonimne kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima lako je upotrebljavati za financiranje terorističkih napada i logistike. Stoga je ključno da se teroristima uskrati to sredstvo za financiranje njihovih operacija daljnjim smanjenjem ograničenja i najvećih iznosa pri kojima se obveznicima dozvoljava da ne primjenjuju određene mjeru dubinske analize stranke predviđene Direktivom (EU) 2015/849. Stoga, uzimajući u obzir potrebe potrošača pri upotrebni instrumenata opće svrhe s unaprijed uplaćenim sredstvima na odgovarajući način i dopuštanjem upotrebe tih instrumenata za promicanje društvene i finansijske inkluzije, ključno je da se snize postojeći pragovi za anonimne kartice opće svrhe s unaprijed uplaćenim sredstvima te se ukinu izuzeća od dubinske analize stranaka za njihovu upotrebu na internetu.
- (12) Dok je upotreba anonimnih kartica s unaprijed uplaćenim sredstvima izdanih u Uniji u načelu ograničena isključivo na područje Unije, nije uvijek tako sa sličnim karticama izdanima u trećim zemljama. Stoga je važno osigurati da se anonimne kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima izdane izvan Unije mogu upotrebljavati unutar Unije samo u slučajevima kada se mogu smatrati u skladu sa zahtjevima istovjetnima onima koji su propisani zakonodavstvom Unije. To se pravilo treba donijeti uz potpuno poštovanje obveza Unije u vezi s međunarodnom trgovinom, pogotovo odredaba Općeg sporazuma o trgovini uslugama.
- (13) FOJ-evi imaju važnu ulogu u utvrđivanju finansijskog poslovanja terorističkih mreža, posebice na prekograničnoj razini, i u otkrivanju osoba koje ih finansijski podržavaju.

Zbog nedostatka preskriptivnih međunarodnih standarda, među FOJ-evima postoje znatne razlike u odnosu na njihove funkcije, nadležnosti i ovlasti. Te razlike, međutim, ne bi trebale utjecati na aktivnost nekog FOJ-a, pogotovo na njegovu sposobnost razvoja preventivnih analiza kojima se podržavaju sva tijela zadužena za obavještajne, istražne i pravosudne aktivnosti te međunarodna suradnja. FOJ-evi bi trebali imati pristup informacijama i moći ih razmjenjivati bez prepreka, uključujući kroz primjerenu suradnju s tijelima za izvršavanje zakonodavstva. U svim slučajevima sumnje na kriminal, a posebice u slučajevima povezanim s financiranjem terorizma, informacije bi trebale teći izravno i brzo bez nepotrebnih odgađanja. Stoga je ključno da se dodatno pojačaju učinkovitost i djelotvornost FOJ-eva tako što će se razjasniti ovlasti FOJ-eva i suradnja između njih.

- (14) FOJ-evi bi trebali moći od svakog obveznika dobiti sve potrebne informacije povezane s njihovom funkcijom. Slobodan pristup informacijama ključan je da bi se osiguralo ispravno praćenje novčanih tokova i otkrivanje nezakonitih mreža i tokova u ranoj fazi. Kada FOJ-evi zaprime dodatne informacije od obveznika na temelju sumnje na pranje novca, takva sumnja može biti uzrokovana prethodnom prijavom sumnjive transakcije podnesenom FOJ-u, ali i drugim sredstvima poput vlastite analize FOJ-a, podataka dobivenih od nadležnih tijela ili informacija koje posjeduje drugi FOJ. FOJ-evi bi stoga trebali moći ishoditi informacije od svakog obveznika, čak i ako pojedinačni obveznik nije podnio prethodnu prijavu. FOJ bi trebao moći ishoditi te informacije na zahtjev drugog FOJ-a iz Unije i razmijeniti te informacije s FOJ-em koji ih je zatražio.
- (15) Prekasnim pristupom FOJ-eva i drugih nadležnih tijela informacijama o identitetu vlasnika bankovnih računa i računa za plaćanje ometa se otkrivanje prijenosa sredstava povezanih s terorizmom. Nacionalni podaci kojima se omogućava otkrivanje bankovnih računa i računa za plaćanja koji pripadaju jednoj osobi fragmentirani su i stoga nisu dostupni FOJ-evima i ostalim nadležnim tijelima na vrijeme. Stoga je od ključne važnosti da se u svim državama članicama uspostave centralizirani automatizirani mehanizmi, poput registra ili sustava za dohvata podataka, kao djelotvorno sredstvo pomoću kojeg će se na vrijeme ostvariti pristup informacijama o identitetu vlasnika bankovnih računa i računa za plaćanja, njihovim opunomoćenicima te stvarnim vlasnicima.
- (16) U svrhu poštovanja privatnosti i zaštite osobnih podataka, u takvim bi se registrima trebala pohranjivati najmanja količina podataka potrebna za provedbu istraga SPN-a. Osobe na koje se podaci odnose trebale bi biti obaviještene o tome da se njihovi podaci spremaju i da su dostupni FOJ-evima te dobivaju kontaktну točku za ostvarivanje svojih prava na pristup i ispravke. Kod prenošenja ovih odredaba države članice trebale bi propisati najduža razdoblja zadržavanja (potkrijepljena adekvatnim razlozima za njihovo trajanje) za unos osobnih podataka u registre i omogućiti njihovo uništenje nakon što te informacije više ne budu potrebne za navedenu svrhu. Pristup tim registrima i bazama podataka treba biti ograničen prema načelu „nužnog poznavanja”.
- (17) Točna identifikacija i provjera podataka fizičkih i pravnih osoba ključna je za borbu protiv pranja novca ili financiranja terorizma. Zahvaljujući najnovijim tehničkim trendovima u digitalizaciji transakcija i plaćanja moguća je sigurna daljinska ili elektronička identifikacija. Ti načini identifikacije, kako je propisano Uredbom (EU)

br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća²⁷ trebaju se uzeti u obzir, posebice u vezi s objavljenim shemama i sredstvima elektroničke identifikacije koji pružaju sigurne alate visoke razine i mjerilo prema kojemu se mogu provjeravati metode identifikacije koje postoje na nacionalnim razinama. Stoga je ključno da se sigurne elektroničke preslike izvornih dokumenata, kao i elektroničke izjave, potvrde ili vjerodajnice priznaju kao valjana sredstva identifikacije.

- (18) Prag stvarnog vlasništva utvrđen člankom 3. stavkom 6. točkom (a) Direktive (EU) 2015/849 ne prepoznaje razliku između pravih trgovačkih gospodarskih subjekata i onih koji nemaju aktivno poslovanje i uglavnom se koriste kao struktura za posredovanje između imovine ili prihoda i krajnjeg stvarnog vlasnika. Potonjima je lako zaobići postavljeni prag, što dovodi do izostanka identifikacije fizičkih osoba koje u konačnici posjeduju pravni subjekt ili njime upravljaju. Kako bi se bolje objasnile informacije o stvarnom vlasništvu koje se odnose na posredničke strukture koje uzimaju oblik trgovačkog društva, potrebno je uspostaviti konkretan prag od kojega se pretpostavlja naznaka vlasništva.
- (19) Pristup za pregled postojećih stranaka u postojećem okviru oslanja se na pristup utemeljen na riziku. Međutim, s obzirom na veći rizik od pranja novca, financiranja terorizma i povezanih predikatnih kaznenih djela u vezi s nekim posredničkim strukturama, taj bi pristup mogao biti neprikladan za pravodobno otkrivanje i procjenu rizika. Stoga je važno osigurati da se određene jasno definirane kategorije već postojećih stranaka prate i na metodičkoj razini.
- (20) Od država članica trenutačno se zahtijeva da osiguraju da se od pravnih subjekata registriranih na njihovu državnom području zahtijeva da pribave i čuvaju odgovarajuće, točne i ažurirane informacije o njihovu stvarnom vlasništvu. Potreba za točnim i ažuriranim informacijama o stvarnom vlasniku ključan je faktor u pronalasku kriminalaca koji bi u protivnome mogli skriti svoj identitet iza korporacijske strukture. Globalna povezanost finansijskog sustava čini skrivanje i prebacivanje sredstava po cijelom svijetu jednostavnim, a osobe koje se bave pranjem novca i financiranjem terorizma te drugi kriminalci sve se više koriste tom mogućnošću.
- (21) Treba razjasniti koji je specifičan faktor za određivanje države članice koja je odgovorna za praćenje i registraciju informacija o stvarnom vlasništvu trustova i sličnih pravnih aranžmana. Kako bi se izbjeglo da se, s obzirom na razlike u pravnim sustavima država članica, određeni trustovi ne prate niti su registrirani u bilo kojoj državi članici, svi trustovi i slični pravni aranžmani trebaju se registrirati ondje odakle se njima upravlja. Da bi se jamčilo učinkovito praćenje i registracija informacija o stvarnom vlasništvu trustova, potrebna je i suradnja među državama članicama.
- (22) Javnim pristupom koji se postiže obveznim otkrivanjem određenih informacija o stvarnom vlasništvu poduzeća pružaju se dodatna jamstva trećim osobama koje žele poslovati s tim poduzećima. Određene države članice poduzele su korake ili obznanile namjeru da informacije koje se nalaze u registrima stvarnog vlasništva učine dostupnima javnosti. Činjenica da ne bi sve države članice informacije učinile javno dostupnima, ili razlike u dostupnim informacijama i stupnju njihove dostupnosti, mogli bi uzrokovati različite razine zaštićenosti trećih osoba unutar Unije. Na

---

²⁷

Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014., str. 73.).

funkcionalnom unutarnjem tržištu postoji potreba za usklađivanjem da bi se izbjegla narušavanja.

- (23) Uz pomoć javnog pristupa civilnom društvu, uključujući tisak ili udruge civilnog društva, omogućava se bolja kontrola nad informacijama, te se pridonosi očuvanju povjerenja u integritet poslovnih transakcija i finansijskog sustava. Time se može doprinijeti suzbijanju zlouporabe pravnih subjekata i pravnih aranžmana, pomaganjem u istragama i utjecajem na ugled, pod uvjetom da je svatko tko bi mogao sudjelovati u transakciji sa stvarnim vlasnicima upoznat s njihovim identitetom. Time se ujedno olakšava pravodobna i djelotvorna dostupnost informacija finansijskim institucijama i vlastima, uključujući vlasti trećih zemalja, koje sudjeluju u borbi protiv tih kaznenih djela.
- (24) Povjerenje investitora i javnosti u finansijska tržišta velikim dijelom ovisi o postojanju točnog režima otkrivanja kojim se pruža transparentnost u strukturama stvarnog vlasništva i kontrolnim strukturama poduzeća. To se posebice odnosi na sustave korporativnog upravljanja koje karakterizira koncentrirano vlasništvo, kao što je to slučaj u Uniji. S jedne strane, veliki investitori s većim pravom glasa i pravima u pogledu novčanih tokova mogu potaknuti dugoročni rast i uspjeh tvrtke. S druge strane, međutim, stvarni vlasnici koji kontroliraju poduzeće i imaju veliku težinu glasa mogu imati poticaj za odvraćanje imovine i prilika društva radi osobne koristi, a na trošak manjinskih investitora.
- (25) Države članice trebale bi stoga omogućiti pristup informacijama o stvarnom vlasništvu na dovoljno usklađen i koordiniran način, uz pomoć središnjih registara u kojima su navedene informacije o stvarnom vlasništvu, uspostavljanjem jasnog pravila o javnom pristupu, tako da treće osobe diljem Unije mogu sigurno znati tko su stvarni vlasnici poduzeća. Stoga je potrebno izmijeniti Direktivu 2009/101/EZ Europskog parlamenta i Vijeća²⁸ radi usklađivanja nacionalnih odredaba o otkrivanju informacija o stvarnom vlasništvu poduzeća, pogotovo u svrhu zaštite interesa trećih osoba.
- (26) Treba tražiti pravednu ravnotežu, pogotovo između interesa javnosti za transparentnost trgovackih društava i sprečavanje pranja novca te temeljnih prava osoba čiji se podaci obrađuju. Skup podataka koji će se učiniti dostupnima javnosti treba biti ograničen, jasno i iscrpno definiran, i treba biti općenite prirode, kako bi se što je više moguće umanjile potencijalne predrasude prema stvarnim vlasnicima. Istovremeno, informacije dostupne javnosti ne bi se trebale značajno razlikovati od podataka koji se trenutačno prikupljaju. Da bi se izbjeglo miješanje u njihova prava na poštovanje privatnog života općenito i na zaštitu njihovih osobnih podataka konkretno, te bi informacije u načelu trebale biti povezane sa statusom stvarnih vlasnika poduzeća i trustova, i trebale bi se usko odnositi na područja gospodarske djelatnosti koju stvarni vlasnici obavljaju.
- (27) Otkrivanje informacija o stvarnom vlasništvu treba biti osmišljeno tako da se vladama i regulatorima omogući da brzo reagiraju na alternativne tehnike ulaganja, poput vlasničkih izvedenica s namicom u novcu. S druge strane, dioničari s legitimnim većinskim udjelima ne bi trebali biti spriječeni u preuzimanju aktivne uloge u praćenju upravljanja društvima navedenima na popisu. Za funkcioniranje finansijskih tržišta

²⁸ Direktiva 2009/101/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o usklađivanju zaštitnih mjera koje, radi zaštite interesa članova i trećih strana, države članice zahtijevaju za trgovacka društva u smislu članka 48. stavka 2. Ugovora, s ciljem izjednačavanja takvih zaštitnih mjera (SL L 258, 1.10.2009., str. 11.)

koja postaju sve više međunarodno orijentirana i složena, ključno je da su pravni propisi i zahtjevi kojima se omogućava razmjena informacija na međunarodnoj razini dostupni i da ih nacionalna nadzorna tijela učinkovito provode.

- (28) Osobni podaci stvarnih vlasnika trebaju se javno obznaniti kako bi se trećim osobama i civilnom društvu omogućilo da znaju tko su stvarni vlasnici. Pojačanom javnom kontrolom doprinijet će se sprečavanju zlouporabe pravnih subjekata i pravnih aranžmana, uključujući izbjegavanje poreza. Stoga je ključno da ove informacije ostanu javno dostupne putem nacionalnih registara i putem sustava međusobne povezanosti registara u trajanju od 10 godina nakon što se poduzeće izbriše iz registra. Međutim, države članice trebale bi moći zakonski predvidjeti obradu informacija o stvarnom vlasništvu, uključujući osobne podatke, za druge svrhe ako se takvom obradom postiže cilj javnog interesa i ako ona predstavlja mjeru koja je potrebna i proporcionalna unutar demokratskog društva za legitimni cilj koji se želi postići.
- (29) Nadalje, s istim ciljem osiguravanja proporcionalnog i uravnoteženog pristupa i jamstva prava na poštovanje privatnog života i zaštitu osobnih podataka, države članice trebale bi predvidjeti izuzeće za otkrivanje informacija o stvarnom vlasništvu koje se nalaze u registrima i pristup tim informacijama, u iznimnim okolnostima, kada bi te informacije izložile stvarnog vlasnika riziku od prevare, otmice, ucjene, nasilja ili zastrašivanja.
- (30) Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća²⁹, koja će biti zamijenjena Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća³⁰, primjenjuje se na obradu osobnih podataka u okviru ove Direktive.
- (31) Kao posljedica, fizičke osobe čiji se osobni podaci čuvaju u nacionalnim registrima kao informacije o stvarnom vlasništvu trebale bi biti obaviještene o objavi njihovih osobnih podataka prije same objave. Nadalje, dostupnima bi se trebali učiniti jedino osobni podaci koji su ažurirani i odgovaraju stvarnom vlasniku, a korisnike bi trebalo upoznati s njihovim pravima u skladu s postojećim pravnim okvirom Unije za zaštitu podataka, kako je propisano Uredbom (EU) 2016/679 i Direktivom (EU) 2016/680³¹ te o postupcima koji se primjenjuju na ostvarivanje tih prava.
- (32) Ovom Direktivom ne dovodi se u pitanje zaštita osobnih podataka koje obrađuju nadležna tijela u skladu s Okvirnom odlukom Vijeća 2008/977/PUP³², koju će zamijeniti Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća³³.

²⁹ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

³⁰ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

³¹ Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016 o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podatakate o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL L 119, 4.5.2016., str. 89.).

³² Okvirna odluka Vijeća 2008/977/PUP od 27. studenoga 2008. o zaštiti osobnih podataka obrađenih u okviru policijske i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima (SL L 350, 30.12.2008., str. 60.).

³³ Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016 o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podatakate o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL L 119, 4.5.2016., str. 89.).

- (33) Trenutačno trgovačka društva i slični pravni subjekti aktivni u Uniji imaju obvezu registracije informacija o svojem stvarnom vlasništvu, pri čemu se ista obveza ne primjenjuje na sve trustove i druge pravne aranžmane koji imaju slična svojstva, poput povjereničkog društva, fiducijarnog društva ili društva oblika *fideicomiso*, osnovanih u Uniji. S ciljem osiguravanja da se stvarni vlasnici svih pravnih subjekata i pravnih aranžmana koji djeluju unutar Unije identificiraju na ispravan način i prate pod uskladenim i jednakim uvjetima, pravila o registraciji informacija o stvarnom vlasništvu trustova koju trebaju izvršiti njihovi upravitelji trebaju biti u skladu s onima koja postoje u odnosu na registraciju informacija o stvarnom vlasništvu poduzeća.
- (34) Ključno je da se uzmu u obzir specifičnosti trustova i sličnih pravnih aranžmana, u onoj mjeri u kojoj se to tiče javno dostupnih informacija o njihovim stvarnim vlasnicima. Bez obzira na njihovu kvalifikaciju na temelju nacionalnog prava, trebalo bi napraviti razliku između trustova koji uključuju bilo koju imovinu u posjedu neke osobe ili imovinu koja se posjeduje u ime osobe koja vodi posao upravljanja trustovima te djeluje u svojstvu upravitelja nekog trusta u tijeku tog poslovanja s ciljem ostvarivanja dobiti, s jedne strane, i bilo koje druge vrste trusta s druge strane. S obzirom na narav prve kategorije trustova, informacije o njihovim stvarnim vlasnicima treba učiniti javno dostupnima putem obveznog otkrivanja. Treba omogućiti pristup istom ograničenom skupu podataka o stvarnom vlasniku kao u slučaju trgovaca društava.
- (35) Kako bi se osigurala proporcionalnost, informacije o stvarnom vlasništvu koje se odnose na bilo koju drugu vrstu trustova osim onih koji uključuju bilo koju imovine u posjedu neke osobe ili imovinu koja se posjeduje u ime osobe koja vodi posao upravljanja trustovima te djeluje u svojstvu upravitelja nekog trusta u tijeku tog poslovanja s ciljem ostvarivanja dobiti trebaju biti dostupne samo strankama koje imaju legitiman interes. Legitimian interes povezan s pranjem novca, financiranjem terorizma i s time povezanih predikatnih kaznenih djela treba biti opravdan lako dostupnim sredstvima, poput statuta ili opisa zadaća nevladinih udruga; ili na osnovi pokazanih prethodnih aktivnosti relevantnih za borbu protiv pranja novca, financiranja terorizma i s time povezanih predikatnih kaznenih djela; ili dokazanog iskustva u anketama ili djelovanjima na tom području.
- (36) S ciljem osiguravanja usklađene i djelotvorne registracije i razmjene informacija, države članice trebale bi osigurati da njihovo tijelo zaduženo za registar uspostavljen za informacije o stvarnom vlasništvu trustova surađuje sa sličnim tijelima u drugim državama članicama, dijeleći informacije povezane s trustovima na koje se primjenjuje pravo prve države članice, a kojima se upravlja iz druge države članice.
- (37) Važno je osigurati da obveznici na ispravan način primjenjuju pravila za suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma. U tom bi kontekstu države članice trebale ojačati ulogu javnih tijela u funkciji nadležnih tijela s dodijeljenim odgovornostima za suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma, uključujući FOJ-eve, tijela koja imaju funkciju istrage ili progona pranja novca, povezanih predikatnih kaznenih djela i financiranja terorizma te zapljene ili zamrzavanja i oduzimanja imovine stečene kaznenim djelima, kao i tijela za suzbijanje korupcije, poreznih vlasti, tijela koja zaprimaju izvješća o prekograničnom prijenosu valute i instrumenata prenosivog vlasništva, te tijela s odgovornostima nadzora ili praćenja, s ciljem osiguravanja da obveznici poštuju propise.

- (38) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s objašnjenjima³⁴, države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o svojim mjerama za prenošenje priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava odnos između dijelova Direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje. U pogledu ove Direktive zakonodavac smatra opravdanim dostavljanje takvih dokumenata.
- (39) S obzirom na to da cilj ove Direktive, zaštitu finansijskog sustava putem prevencije, otkrivanja i istrage pranja novca i financiranja terorizma ne mogu dostačno ostvariti države članice, jer bi individualne mjere koje su države članice donijele kako bi zaštitile svoje finansijske sustave mogle biti nedosljedne s funkcioniranjem unutarnjeg tržišta i zahtjevima vladavine prava te javne politike Unije, nego se zbog razmjera i učinaka djelovanja on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim člankom 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (40) Ovom se Direktivom poštju temeljna prava i načela priznata u Povelji o temeljnim pravima Europske unije, posebno pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života (članak 7. Povelje), pravo na zaštitu osobnih podataka (članak 8. Povelje), pravo slobode poslovanja (članak 16. Povelje).
- (41) S obzirom na potrebu za hitnom provedbom mjera donesenih s ciljem jačanja režima Unije uspostavljenog za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma, kao i obveze koje su prihvatile države članice u svrhu bržeg prenošenja Direktive (EU) 2015/849, ova bi Direktiva trebala biti prenesena do 1. siječnja 2017. Iz istih razloga, izmjene Direktive (EU) 2015/849 i Direktive 2009/101/EZ također bi trebale biti prenesene do 1. siječnja 2017.
- (42) U skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća³⁵ obavljeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka, [koji je iznio mišljenje o ...³⁶],
- (43) Direktive (EU) 2015/849 i 2009/101/EZ trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Izmjene Direktive (EU) 2015/849

Direktiva (EU) 2015/849 mijenja se kako slijedi:

- (1) u članku 2. stavku 1. točki 3. dodaju se sljedeće podtočke (g) i (h):

³⁴ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

³⁵ Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.)

³⁶ SL C ...

,,(g) pružatelji usluga koji se prvenstveno i profesionalno bave uslugama zamjene virtualnih i papirnih valuta,

(h) pružatelji usluga novčanika koji nude skrbničke usluge podataka potrebnih za pristup virtualnim valutama.”;

(2) članak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) u točki 6. podtočki (a) podtočki i. dodaje se sljedeći podstavak:

„Za potrebe članka 13. stavka 1. točke (b) i članka 30. ove Direktive, naznaka vlasništva ili kontrole utvrđena drugim stavkom snižava se na 10 % u svim slučajevima kada je pravni subjekt pasivni nefinancijski subjekt, kako je utvrđeno Direktivom 2011/16/EU.”;

(b) točka 16. zamjenjuje se sljedećom:

„(16) ‚elektronički novac‘ znači elektronički novac kako je definiran u članku 2. točki 2. Direktive 2009/110/EZ, ali ne uključuje novčanu vrijednost iz članka 1. stavaka 4. i 5. te Direktive.”;

(c) dodaje se sljedeća točka 18.:

„(18) ‚virtualne valute‘ znači digitalno predstavljanje vrijednosti koju ne izdaje ni središnja banka ni javno tijelo, niti je nužno povezana s papirnom valutom, ali je fizičke ili pravne osobe prihvaćaju kao sredstvo plaćanja i može se prenositi, pohranjivati ili se njome može trgovati elektroničkim putem.”;

(3) članak 12. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:

i. u prvom podstavku točke (a) i (b) zamjenjuju se sljedećim:

„(a) platni instrument ne može se ponovno puniti ili ima mjesecni prag za platne transakcije od 150 EUR koji se može upotrebljavati isključivo u toj državi članici;

(b) najviši iznos pohranjen elektronički ne premašuje 150 EUR.”;

ii. drugi podstavak briše se;

(b) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Države članice osiguravaju da predviđeno odstupanje iz stavka 1. nije primjenjivo u slučaju internetskog plaćanja, iskupa u gotovini ili podizanja gotovine u novčanoj vrijednosti elektroničkog novca ako isplaćeni iznos premašuje 50 EUR.”;

(c) dodaje se sljedeći stavak 3.:

„3. Države članice osiguravaju da će kreditne institucije i financijske institucije u funkciji prihvatitelja prihvati samo plaćanja izvršena karticama s unaprijed uplaćenim sredstvima koje su izdane u trećim zemljama u kojima te kartice ispunjavaju uvjete jednake onima koji su propisani točkama (a), (b), (c) prvog podstavka članka 13. stavka 1. te članka 14. ili se može smatrati da ispunjavaju uvjete iz stavaka 1. i 2. ovog članka.”;

(4) u članku 13. stavku 1. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) identifikaciju stranaka i provjeru identiteta stranaka na temelju dokumenata, podataka ili informacija dobivenih iz pouzdanog i neovisnog izvora, uključujući, ako

postoje, sredstva elektroničke identifikacije kako je propisano Uredbom (EU) br. 910/2014*;

---

* Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014., str. 73.).”;

(5) u članku 14. stavak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. Države članice zahtijevaju da obveznici ne primjenjuju mjere dubinske analize stranke samo na sve nove stranke, već i pravodobno na postojeće stranke na temelju procjene rizika, ili kada se promijene relevantne okolnosti stranke, ili kada je obveznik dužan tijekom relevantne kalendarske godine kontaktirati sa strankom u svrhu pregleda bilo kojih informacija povezanih sa stvarnim vlasnicima, posebice u skladu s Direktivom 2011/16/EU.”;

(6) u članku 18. stavku 1. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„U slučajevima iz članaka od 19. do 24., kao i u drugim slučajevima višeg rizika koje su utvrstile države članice ili obveznici, države članice zahtijevaju od obveznika primjenu pojačanih mjeru dubinske analize stranke kako bi na odgovarajući način upravljale tim rizikom te ga primjereni smanjile.”;

(7) umeće se sljedeći članak 18.a:

„Članak 18.a

1. U vezi s transakcijama u koje su uključene visokorizične treće zemlje, države članice zahtijevaju da, kada surađuju s fizičkim osobama ili pravnim subjektima sa sjedištem u trećim zemljama utvrđenima kao visokorizične treće zemlje u skladu s člankom 9. stavkom 2., obveznici primjenjuju barem sve sljedeće mjere dubinske analize stranke:

- (a) prikupljanje dodatnih informacija o stranci;
- (b) prikupljanje dodatnih informacija o svrsi i namjeni poslovnog odnosa;
- (c) prikupljanje informacija o izvoru novčanih sredstava ili izvoru bogatstva stranke;
- (d) prikupljanje informacija o razlozima za planirane ili izvršene transakcije;
- (e) ishođenje odobrenja više uprave za uspostavljanje ili nastavak poslovnog odnosa;
- (f) provedba pojačanog praćenja poslovnog odnosa povećanjem broja i učestalosti primjenjenih kontrola te odabir uzoraka transakcija koji iziskuju daljnje ispitivanje;

(g) zahtijevanje da se prva isplata izvrši preko računa na ime stranke s bankom na koju se primjenjuju slični standardi dubinske analize stranaka.

2. Osim mjera predviđenih stavkom 1. i sukladno međunarodnim obvezama Unije, države članice mogu zahtijevati od obveznika da, kada surađuju s fizičkim osobama ili pravnim subjektima sa sjedištem u trećim zemljama utvrđenima kao visokorizične treće zemlje u skladu s člankom 9. stavkom 2., primjenjuju jednu ili više dodatnih mjera smanjivanja rizika:

(a) zahtijevanje od financijskih institucija da primijene dodatne elemente pojačane dubinske analize;

(b) uvođenje pojačanih relevantnih mehanizama izvješćivanja ili sustavno izvješćivanje o financijskim transakcijama;

(c) ograničavanje poslovnih odnosa ili financijskih transakcija s fizičkim osobama ili pravnim subjektima iz utvrđene zemlje.

3. Osim mjera predviđenih stavkom 1., države članice mogu primijeniti jednu od sljedećih mjera na treće zemlje utvrđene kao visokorizične treće zemlje u skladu s člankom 9. stavkom 2., sukladno međunarodnim obvezama Unije:

(a) odbijanje otvaranja podružnica, ogranka ili predstavničkih ureda financijskih institucija iz dotične zemlje, ili uzimanje u obzir, na drugi način, činjenice da relevantna financijska institucija potječe iz zemlje koja nema odgovarajuće sustave SPNFT-a;

(b) zabrana financijskim institucijama da otvaraju podružnice, ogranke ili predstavničke uredi u dotičnoj zemlji, ili uzimanje u obzir, na drugi način, činjenice da bi se relevantni ogrank ili predstavnički ured nalazio u zemlji koja nema adekvatne sustave SPNFT-a;

(c) zabrana financijskim institucijama da se pouzdaju u to da će treće osobe koje se nalaze u dotičnoj zemlji provesti elemente procesa dubinske analize stranaka;

(d) zahtijevanje od financijskih institucija da pregledaju i izmijene, te ako je potrebno prekinu, korespondentne odnose s financijskim institucijama u dotičnoj zemlji;

(e) zahtjevi pojačanog nadzornog pregleda ili vanjske revizije za ogranke i podružnice financijskih institucija sa sjedištem u dotičnoj zemlji;

(f) zahtjevi pojačane vanjske revizije za financijske grupacije u odnosu na sve njihove ogranke i podružnice koji se nalaze u dotičnoj zemlji.

4. Kod donošenja ili primjene mjera iz stavaka 2. i 3., države članice uzimaju u obzir, prema potrebi, relevantne evaluacije, procjene ili izvješća koje su sastavile međunarodne organizacije i stručnjaci zaduženi za određivanje standarda nadležni u području sprečavanja pranja novca i borbe protiv financiranja terorizma u vezi s rizicima koje predstavljaju pojedine treće zemlje.

5. Države članice obavješćuju Komisiju prije donošenja ili primjene mjera iz stavaka 2. i 3.”;

(8) u članku 27. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Države članice osiguravaju da obveznici kojima se stranka upućuje poduzmu odgovarajuće korake kako bi osigurali da treća osoba na zahtjev odmah prosljedi

relevantne preslike identifikacijskih podataka i podataka o provjeri uključujući, ako postoje, podatke prikupljene uz pomoć sredstava električne identifikacije, kako je propisano Uredbom (EU) br. 910/2014, te drugu relevantnu dokumentaciju o identitetu stranke ili stvarnog vlasnika.”;

(9) članak 30. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 5. prvom podstavku točka (c) i drugi podstavak brišu se;

(b) stavak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„6. U središnjem registru iz stavka 3. osigurava se da nadležna tijela i FOJ-evi imaju pravodoban i neograničen pristup svim informacijama koje se nalaze u središnjem registru bez ikakvih ograničenja i bez upozoravanja dotičnog subjekta. U njemu se također obveznicima osigurava pravodoban pristup prilikom provođenja mjera dubinske analize stranke u skladu s poglavljem II.

Nadležna tijela koja imaju pristup središnjem registru iz stavka 3. javna su tijela s dodijeljenim odgovornostima za suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma, uključujući porezne uprave i tijela koja imaju funkciju istrage ili kaznenog progona zbog pranja novca, povezanih predikatnih kaznenih djela i financiranja terorizma te praćenja i pljenidbe ili zamrzavanja i oduzimanja imovine stečene kaznenim djelima.”;

(c) stavci 9. i 10. zamjenjuju se sljedećim:

„9. U iznimnim okolnostima utvrđenima nacionalnim pravom, u slučajevima kada bi pristup iz stavka 5. točke (b) izložio stvarnog vlasnika riziku od prijevare, otmice, ucjene, nasilja ili zastrašivanja ili ako je stvarni vlasnik maloljetna osoba ili iz drugih razloga poslovno nesposoban, države članice mogu na pojedinačnoj osnovi predvidjeti izuzeće od tog pristupa svim informacijama ili dijelu informacija o stvarnom vlasništvu.

Izužeća dopuštena u skladu s ovim stavkom ne primjenjuju se na kreditne institucije i finansijske institucije ni na obveznike iz članka 2. stavka 1. točke 3. podtočke (b) koji su javni službenici.

10. Države članice osiguravaju međusobnu povezanost središnjih registara iz stavka 3. ovog članka putem središnje europske platforme uspostavljene člankom 4.a stavkom 1. Direktive 2009/101/EZ. Povezanost središnjih registara država članica s platformom propisuje se u skladu s tehničkim značajkama i procedurama utvrđenima provedbenim aktima koje je Komisija donijela u skladu s člankom 4.c Direktive 2009/101/EZ.

Države članice osiguravaju dostupnost informacija iz stavka 1. ovog članka putem sustava međusobne povezanosti registara uspostavljenog člankom 4.a stavkom 2. Direktive 2009/101/EZ, u skladu s nacionalnim pravom država članica u kojima se provodi stavak 5. ovog članka.

Države članice surađuju međusobno i s Komisijom radi provedbe različitih vrsta pristupa u skladu sa stavkom 5.”;

(10) članak 31. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da se ovaj članak primjenjuje na trustove i druge vrste pravnih aranžmana koji imaju strukturu ili funkcije slične trustovima, poput, između ostalog, fiducijarnih ili povjereničkih društava ili društava oblika *fideicomiso*.

Svaka država članica zahtijeva da upravitelji svakog ekspressnog trusta kojim se upravlja u toj državi članici dobiju i zadrže primjerene, točne i aktualne informacije o stvarnom vlasništvu koje se tiču trusta. Te informacije uključuju identitet:

- (a) osnivača;
- (b) upravitelja;
- (c) zaštitnika (ako postoji);
- (d) korisnika ili skupine korisnika;
- (e) svih drugih fizičkih osoba koje imaju djelotvornu kontrolu nad trustom.”;

(b) umeće se sljedeći stavak 3.a:

„3.a Informacije iz stavka 1. čuvaju se u središnjem registru koji je uspostavila država članica u kojoj se upravlja trustom.”;

(c) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Države članice osiguravaju da nadležna tijela i FOJ-evi imaju pravodoban i neograničen pristup informacijama koje se čuvaju u registru iz stavka 3.a, bez upozoravanja stranaka dotičnog trusta. Osiguravaju i da se obveznicima omogući pravodoban pristup tim informacijama, u skladu s odredbama o dubinskoj analizi stranke utvrđenima poglavljem II. Države članice obavješćuju Komisiju o značajkama tih mehanizama.

Nadležna tijela koja imaju pristup središnjem registru iz stavka 3.a javna su tijela s dodijeljenim odgovornostima za suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma, uključujući porezne uprave i tijela koja imaju funkciju istrage ili progona zbog pranja novca, povezanih predikatnih kaznenih djela i financiranja terorizma, pljenidbe ili zamrzavanja i oduzimanja imovine stećene kaznenim djelima.”;

(d) umeću se sljedeći stavci 4.a i 4.b:

„4.a Informacije iz stavka 3.a ovog članka koje se čuvaju u registru, a odnose se na bilo koju vrstu trustova osim onih iz članka 7.b točke (b) Direktive (EZ) 2009/101 dostupne su svim osobama ili organizacijama koje mogu dokazati legitiman interes.

Informacije dostupne osobama ili organizacijama koje mogu dokazati legitiman interes sastoje se od imena, mjeseca i godine rođenja, nacionalnosti i zemlje boravišta stvarnog vlasnika kako je utvrđeno člankom 3. stavkom 6. točkom (b).

4.b Uvijek kada ulaze u nov odnos s klijentom u vidu trusta ili drugog pravnog aranžmana na koji se odnosi obveza registracije informacija o stvarnom vlasništvu u skladu sa stavkom 3.a, obveznici prikupljaju dokaze o registraciji kad god je to primjenjivo.”;

(e) umeće se sljedeći stavak 7.a:

„7.a U iznimnim okolnostima utvrđenima nacionalnim pravom, u slučajevima kada bi pristup iz stavaka 4. i 4.a izložio stvarnog vlasnika riziku od prijevare, otmice, ucjene, nasilja ili zastrašivanja ili ako je stvarni vlasnik maloljetna osoba ili iz drugih razloga poslovno nesposoban, države članice mogu na pojedinačnoj osnovi predvidjeti izuzeće od tog pristupa svim informacijama ili dijelu informacija o stvarnom vlasništvu.

Izuzeća dopuštena u skladu s prvim podstavkom ne primjenjuju se na kreditne institucije i finansijske institucije ni na obveznike iz članka 2. stavka 1. točke 3. podtočke (b) koji su javni službenici.

Ako država članica odluči utvrditi izuzeće u skladu s prvim podstavkom, neće ograničiti nadležnim tijelima i FOJ-evima pristup informacijama.”;

- (f) stavak 8. briše se;
- (g) stavak 9. zamjenjuje se sljedećim:

„9. Države članice osiguravaju međusobnu povezanost središnjih registara iz stavka 3.a ovog članka putem središnje europske platforme uspostavljene člankom 4.a stavkom 1. Direktive 2009/101/EU. Povezanost središnjih registara država članica s platformom propisuje se u skladu s tehničkim značajkama i procedurama utvrđenima provedbenim aktima koje je Komisija donijela u skladu s člankom 4.c Direktive 2009/101/EZ.

Države članice osiguravaju dostupnost informacija iz stavka 1. ovog članka putem sustava međusobne povezanosti registara uspostavljenog člankom 4.a stavkom 2. Direktive 2009/101/EU, u skladu s nacionalnim pravom država članica u kojima se provode stavci 4. i 5. ovog članka.

Države članice osiguravaju da su u njihovim nacionalnim registrima i kroz sustav međusobne povezanosti registara dostupne samo informacije iz stavka 1. koje su aktualne i odgovaraju pravim vlasnicima, a pristup tim informacijama u skladu je s pravilima zaštite podataka.

Države članice surađuju međusobno i s Komisijom radi uvođenja različitih vrsta pristupa u skladu sa stavcima 4. i 4.a ovoga članka.”;

- (h) dodaje se sljedeći stavak 10.:

„10. Za potrebe ovog članka smatra se da se trustom upravlja u svakoj državi članici gdje upravitelji imaju sjedište.”;

- (11) članak 32. mijenja se kako slijedi:

- (a) u stavku 3. prvom podstavku, četvrta rečenica zamjenjuje se sljedećom:

„On mora biti u mogućnosti dobiti i upotrebljavati informacije od bilo kojeg obveznika.”;

- (b) dodaje se sljedeći stavak 9.:

„9. U kontekstu svojih funkcija, svaki FOJ može od bilo kojeg obveznika dobiti informacije u svrhu iz stavka 1. ovog članka, čak i ako taj obveznik nije prethodno podnio prijavu u skladu s člankom 33. stavkom 1. točkom (a).”;

- (12) umeće se sljedeći članak 32.a:

„Članak 32.a

1. Države članice uspostavljaju automatizirane centralizirane mehanizme poput središnjih registara ili središnjih elektroničkih sustava za dohvat podataka, kojima se omogućava pravodobna identifikacija svih fizičkih ili pravnih osoba koje posjeduju račune za plaćanje, kako su utvrđeni Direktivom 2007/64/EZ, i bankovne račune koje posjeduje neka kreditna institucija na njihovu državnom području, ili takvim računima upravljuju. Države članice obavješćuju Komisiju o svojstvima tih nacionalnih mehanizama.

2. Države članice osiguravaju da informacije koje se čuvaju u centraliziranim mehanizmima iz stavka 1. budu izravno dostupne, na nacionalnoj razini, FOJ-ovima i nadležnim tijelima radi ispunjenja njihovih obveza iz ove Direktive. Države članice osiguravaju da svaki FOJ može pravovremeno staviti na raspolaganje informacije koje se čuvaju u centraliziranim mehanizmima iz stavka 1. bilo kojem drugom FOJ-u u skladu s člankom 53.

3. Sljedećim se informacijama može pristupiti i može ih se pretraživati putem centraliziranih mehanizama iz stavka 1.:

- za vlasnika računa stranke i svaku osobu koja tvrdi da djeluje u ime stranke: ime, uz ostale identifikacijske podatke potrebne na temelju nacionalnih odredbi kojima se prenosi članak 13. stavak 1. točka (a) ili jedinstveni identifikacijski broj,
- za stvarnog vlasnika poduzeća koje posjeduje račun stranke: ime, uz ostale identifikacijske podatke potrebne na temelju nacionalnih odredbi kojima se prenosi članak 13. stavak 1. točka (b) ili jedinstveni identifikacijski broj,
- za banku ili račun za plaćanja: broj IBAN i datumi otvaranja i zatvaranja računa.”;

(13) u članku 33. stavku 1. točka (b) zamjenjuje se sljedećom:

„(b) dostave sve potrebne informacije izravno FOJ-u, na njegov zahtjev.”;

(14) u članku 39. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Zabranom iz stavka 1. ne sprečava se otkrivanje među kreditnim institucijama i finansijskim institucijama iz država članica, pod uvjetom da pripadaju istoj grupaciji, ili između tih subjekata i njihovih ograna te podružnica u većinskom vlasništvu sa sjedištem u trećim zemljama, pod uvjetom da ti ogranci i podružnice u većinskom vlasništvu u potpunosti poštuju politike i postupke unutar grupe, između ostalog postupke za razmjenu informacija unutar grupe, u skladu s člankom 42., te pod uvjetom da politike i postupci unutar grupe udovoljavaju zahtjevima utvrđenima u ovoj Direktivi.”;

(15) u članku 40. stavak 1. mijenja se kako slijedi:

(a) točke (a) i (b) zamjenjuju se sljedećim:

„(a) u slučaju dubinske analize stranke, kopiju dokumentacije i informacija koje su potrebne kako bi se poštovale obveze dubinske analize stranke u skladu sa zahtjevima utvrđenima u poglavljju II., uključujući, ako postoje, informacije dobivene sredstvima elektroničke identifikacije kako je propisano Uredbom (EU) br. 910/2014, u razdoblju

od pet godina nakon završetka poslovnog odnosa sa svojom strankom ili nakon dana povremene transakcije;

(b) prateća dokumentacija i evidencije o transakcijama, što obuhvaća originalne dokumente ili preslike dokumenata koje su prihvatljive u sudskim postupcima na temelju primjenjivog nacionalnog prava, uključujući, ako postoje, informacije dobivene sredstvima elektroničke identifikacije kako je propisano Uredbom (EU) br. 910/2014, a koje su potrebne za utvrđivanje transakcija, u razdoblju od pet godina nakon završetka poslovnog odnosa sa svojom strankom ili nakon dana povremene transakcije.”;

(b) dodaje se sljedeći podstavak:

„Drugi podstavak primjenjuje se i u odnosu na podatke dostupne putem centraliziranih mehanizama iz članka 32.a.”;

(16) u članku 47. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da pružatelji usluga zamjene virtualnih i papirnih valuta, pružatelji usluga skrbničkih novčanika, ovlašteni mjenjači, pružatelji usluga unovčenja čekova te pružatelji usluga trusta i trgovачkih društava moraju imati dozvole za rad ili biti registrirani te da pružatelji usluga igara na sreću moraju biti pravno uređeni.”;

(17) članak 49. zamjenjuje se sljedećim:

„*Članak 49.*

Države članice osiguravaju da tvorci politike, FOJ-evi, nadzornici i druga nadležna tijela uključena u SPNFT, poput poreznih uprava, imaju djelotvorne mehanizme koji im omogućuju domaću suradnju i koordinaciju koja se tiče razvoja i provedbe politika i aktivnosti za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, među ostalim radi ispunjavanja njihove obveze na temelju članka 7.”;

(18) odjeljku 3. poglavlja VI. dodaje se sljedeći odsjek II.a:

„Odsjek II.a
Suradnja nadležnih tijela
Članak 50.a

Države članice ne smiju zabranjivati niti postavljati nerazumne ili nepotkrijepljeno restriktivne uvjete za razmjenu informacija ili pomoći među nadležnim tijelima. Države članice moraju posebno osigurati da nadležna tijela ne odbiju zahtjev za pomoći iz sljedećih razloga:

- (a) smatra se da zahtjev uključuje i porezna pitanja;
- (b) u nacionalnom se zakonodavstvu zahtijeva od obveznika da čuvaju tajnost ili povjerljivost, osim u slučajevima kad se tražene relevantne informacije čuvaju u

okolnostima na koje se primjenjuje obveza čuvanja povjerljivosti ili obveza čuvanja poslovne tajne;

(c) u državi članici prema kojoj je zahtjev podnesen u tijeku je očevid, istraga ili postupak, osim ako bi tražena pomoć naštetila tom očevidu, istrazi ili postupku;

(d) narav ili status odgovarajućeg tijela koje podnosi zahtjev razlikuje se od naravi nadležnog tijela kojem se podnosi zahtjev.”;

(19) u članku 53. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da FOJ-evi razmjenjuju, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev, sve informacije koje mogu biti relevantne za FOJ-evu obradu ili analizu informacija u vezi s pranjem novca ili financiranjem terorizma te uključenom fizičkom ili pravnom osobom, bez obzira na vrstu s njom povezanih predikatnih kaznenih djela, čak i ako vrsta takvih predikatnih kaznenih djela nije utvrđena u trenutku razmjene.”;

(b) u stavku 2. drugom podstavku druga rečenica zamjenjuje se sljedećom:

„Taj FOJ prikuplja informacije u skladu s člankom 32. stavkom 9. i odgovore prosljeđuje odmah.”;

(20) u članku 55. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Države članice osiguravaju da FOJ od kojeg je zatražena prethodna suglasnost za distribuciju informacija nadležnim tijelima tu suglasnost daje odmah i u najvećoj mogućoj mjeri, bez obzira na vrstu povezanih predikatnih kaznenih djela. FOJ od kojeg je zatražena prethodna suglasnost ne smije ju uskratiti u pogledu te distribucije osim ako bi to bilo izvan područja primjene njegovih odredaba o SPNFT-u, ako bi to moglo naštetiti kaznenoj istrazi, ako to očito ne bi bilo razmjerno legitimnim interesima fizičke ili pravne osobe ili države članice FOJ-a od kojeg je zatražena suglasnost ili ako to na neki drugi način ne bi bilo u skladu s temeljnim načelima nacionalnog prava te države članice. Svako takvo uskraćivanje suglasnosti prikladno se obrazlaže.”;

(21) članak 57. zamjenjuje se sljedećim:

„*Članak 57.*

Razlike između definicija poreznih kaznenih djela u nacionalnom pravu ne onemogućuju FOJ-eve u pružanju pomoći drugom FOJ-u niti ograničavaju razmjenu, distribuciju i upotrebu informacija u skladu s člancima 53., 54. i 55.”;

(22) u članku 65. dodaje se sljedeći drugi stavak:

Ako je potrebno, izvješću se prilažu odgovarajući prijedlozi, uključujući po potrebi, u vezi s virtualnim valutama, ovlaštenja za uspostavljanje i održavanje središnje baze podataka u kojoj se registriraju identiteti korisnika i adrese novčanika dostupne FOJ-evima, kao i obrasci osobnih izjava za korisnike virtualne valute.”;

(23) u članku 66. prvi stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Direktive 2005/60/EZ i 2006/70/EZ stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2017.”;

(24) u članku 67. stavku 1. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 1. siječnja 2017. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera.”;

(25) u točki 2. Priloga III. točka (c) zamjenjuje se sljedećom:

„(c) poslovni odnosi ili transakcije s nenazočnom strankom, bez određenih oblika zaštite kao što su sredstva elektroničke identifikacije ili relevantne usluge povjerenja kako je utvrđeno Uredbom (EU) 910/2014;”.

Članak 2.

Izmjene Direktive 2009/101/EZ

Direktiva 2009/101/EZ mijenja se kako slijedi:

(1) u poglavljtu 1. umeće se sljedeći članak 1.a:

Članak 1.a

Područje primjene

Mjere otkrivanja informacija o stvarnom vlasništvu primjenjuju se u odnosu na zakone i druge propise država članica u vezi s:

(a) poslovnim i drugim pravnim subjektima iz članka 30. Direktive 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća*, uključujući vrste trgovackih društava iz članka 1. ove Direktive, osim onih koja nemaju svrhu ostvarivanja dobiti;

(b) trustovima koji uključuju bilo koju imovinu u posjedu neke osobe ili imovinu koja se posjeduje u ime osobe koja vodi posao upravljanja trustovima te djeluje u svojstvu upravitelja nekog trusta u tijeku tog poslovanja s ciljem ostvarivanja dobiti i drugim vrstama pravnih aranžmana koji imaju strukturu ili funkcije slične tim trustovima.

---

* Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.).”

(2) u poglavlju 2. umeće se sljedeći članak 7.b:

„Članak 7.b

Objava informacija o stvarnom vlasništvu

1. Države članice poduzimaju mjere potrebne kako bi se osiguralo da subjekti iz članka 1.a točaka (a) i (b) ove Direktive imaju obvezu objaviti primjerene, točne i aktualne informacije o svojem stvarnom vlasništvu, u skladu s člancima 30. i 31. Direktive 2015/849.

Te informacije sastoje se od imena, mjeseca i godine rođenja, nacionalnosti i zemlje boravišta stvarnog vlasnika te prirode i opsega vlasničkog udjela koji posjeduje.

2. Objava informacija o stvarnom vlasništvu iz stavka 1. osigurava se putem središnjih registara iz članka 30. stavka 3. i članka 31. stavka 3.a Direktive 2015/849.
3. Države članice osiguravaju i javnu dostupnost informacija o stvarnom vlasništvu iz stavka 1. ovog članka putem sustava međusobne povezanosti registara iz članka 4.a stavka 2.
4. U iznimnim okolnostima utvrđenima nacionalnim pravom, u slučajevima kada bi pristup informacijama propisanima stavkom 1. izložio stvarnog vlasnika riziku od prijevare, otmice, ucjene, nasilja ili zastrašivanja ili ako je stvarni vlasnik maloljetna osoba ili iz drugih razloga poslovno nesposoban, države članice mogu na pojedinačnoj osnovi predvidjeti izuzeće od obveze objavljivanja svih informacija ili dijela informacija o stvarnom vlasništvu.
5. Osobni podaci stvarnih vlasnika iz stavka 1. javno se objavljuju kako bi se trećim osobama i civilnom društvu omogućilo da znaju tko su stvarni vlasnici, čime se pridonosi sprečavanju zlouporabe pravnih subjekata i pravnih aranžmana uz pomoć pojačane javne kontrole. Zbog toga su ove informacije javno dostupne putem nacionalnih registara i putem sustava međusobne povezanosti registara u najdužem trajanju od 10 godina nakon što se poduzeće izbriše iz registra.”.

Članak 3.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 1. siječnja 2017. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donešu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 4.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu trećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 5.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu

*Za Europski parlament
Predsjednik*

*Za Vijeće
Predsjednik*